

reforç de
llengua

reforç de
llengua

ISBN 978-84-8237-491-4

9 788482 374814

Castellnou
EDITORIAL VALENCIANA

HERMES EDITORA GENERAL S A

GEA

1975

Castellnou
EDITORIAL VALENCIANA

reforç de
llengua

Montserrat Ferrer · Ximo López

atw.
458

Aquest quadern és el primer dels quatre llibres que han estat concebuts com a eina de suport per a l'aprenentatge de la llengua. Pretén ser un instrument que t'ajude a atendre la diversitat que hi ha a les aules; per això, es pot treballar en grup a l'aula o bé de manera individual, com a treball complementari de reforç.

Aprendre una llengua implica desenvolupar la capacitat d'usar-la oralment i per escrit en situacions de comunicació diverses i, per això, cal que tingues un coneixement pràctic i reflexiu de les normes ortogràfiques i gramaticals. El nostre material et pretén ajudar a obtenir aquest coneixement a partir d'una sèrie d'activitats distribuïdes en tres grans blocs: ortografia, morfosintaxi i lèxic.

En la part d'ortografia podràs treballar l'alfabet, els diftongs, l'accentuació, l'apòstrof, les contraccions, l'ortografia de *b/v*, *h*, *g/j*, *tg/tj*, *tx/ig/x* i els signes de puntuació; en la de morfosintaxi treballaràs la identificació de subjecte i predicat, els tipus de complements, la substitució pronominal i morfologia verbal, i en l'apartat de lèxic trobaràs força activitats per a consolidar o ampliar el teu vocabulari (les parts del cos humà, els vestits, la família, la casa, la classe, el camp i la ciutat).

Finalment, la clau de respostes et facilitarà l'aprenentatge, ja que podràs treballar al teu ritme i segons les teues necessitats. A més, podràs revisar i corregir les pròpies produccions i autoavaluar-te, detectant-hi els teus problemes i encerts. Per això, és interessant que, després de corregir les activitats, anotes els errors que has comès i comproves posteriorment que ja domines el contingut en qüestió.

Confiem que et siga un material útil per a acabar el primer curs de l'ESO amb un bon domini dels continguts gramaticals d'aquest nivell.

Els autors

Primera edició: febrer de 2004
Tercera reimpressió: maig de 2009

 Imprès sobre paper ecològic i 100% reciclable.

Disseny gràfic: I. Hernández

Responsable d'edicions: M. J. Trasobares

Responsable de producció: X. Tomás

Producció: J. Cloquell, M. Rodríguez, P. Rodríguez i A. Vidal

Il·lustració: P. Seler

Diagramació: A. Rodríguez

Fotografia interior: Arxiu Hermes

Edició: E. Montgual

Assessorament lingüístic: R. Seler

© Montserrat Ferrer i Ximo López, 2004

© Hermes Editora General SA - Castellinsu Edicions, 2004 - Salavert 35 - (46018) València

Telèfon d'atenció al professorat: 902 90 36 46

ISBN: 978-84-8287-481-4

Dipòsit legal: B-18640-2009

Impressió: Gráficas 94

Prohibida la reproducció o la transmissió total o parcial d'aquest llibre sota cap forma ni per cap mitjà, electrònic ni mecànic (fotocòpia, enregistrament o qualsevol mena d'emmagatzematge d'informació o sistema de reproducció), sense el permís escrit dels titulars del copyright i de l'editorial.

- 1 És important conèixer de memòria l'alfabet per a poder buscar paraules al diccionari o ordenar els noms d'una llista. Memoritza l'alfabet i completa la graella amb exemples de paraules que comencen per la lletra indicada.

lletra	nom	exemple	lletra	nom	exemple
a	a	Alacant	n	ena	
b	be		o	o	
c	ce		p	pe	
d	de		q	cu	
e	e		r	erra	
f	efa		s	essa	
g	ge		t	te	
h	hac		u	u	
i	i, i llatina		v	ve, ve baixa	
j	jota		w	ve doble	
k	ca		x	ics	
l	ela		y	i grega	
m	ema		z	zeta	

- 2 Les vocals i algunes consonants poden patir modificacions. En aquest cas, es parla de lletres modificades. Amplia amb més exemples les lletres modificades:

1 la *e*, quan s'escriu *ç* (ce trencada): *caça*

2 la *ll* (ela geminada): *sil laba*

3 les vocals que duen accent o dièresi: *mà, veïna*

- 3 Aquests són els cognoms dels alumnes d'una classe. Escriu-los per ordre alfabètic.

Ferrer, Pitarch, Fabra, Ripollés, Calduch, Agut, Bort, Font, Escrig, Gaspar, Llop, Martí, Sabater, Roig, Monfort, Lluch, Miró, Escuder, Giner, Artigues

1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

Ací hi ha una llista d'amics disposats per ordre alfabètic. Cal afegir-hi sis amics nous. On els col·locaràs?

Anna, Dolors, Enric, Joan, Jordi, Miquel, Neus, Núria, Pau

- 1 Empar: després de _____
- 2 Xavier: després de _____
- 3 Francesc: després de _____
- 4 Inma: després de _____
- 5 Lledó: després de _____
- 6 Montserrat: després de _____

Escriu els noms propis de sis amics teus per ordre alfabètic.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

A continuació hi ha una relació de noms d'escriptors i escriptores importants. Ordena'ls per ordre alfabètic (cognom) posant el número corresponent al quadret petit que hi ha a la part superior esquerra de les imatges.

 Joan Oliver	 Isabel-Clara Simó	 Joan Brossa	 Jaume Fuster
 Salvador Espriu	 Josep Carner	 M. Mercè Marçal	 Joan Fuster
 Ferran Torrent	 Mercè Rodoreda	 Carme Riera	 Montserrat Roig

El diftong és un grup de dues vocals que es pronuncien en una mateixa síl·laba. Una de les vocals és necessàriament una *i* o una *u*. Cal tenir en compte que no hi ha diftong si la *u* és muda. Exemple: *que*

Llig en veu alta els mots següents i completa la taula:

Pasqua, que, quant, raïm, faena, rei, roí, graó, llengües, cau, Grau, llei

amb diftong	sense diftong

Subratlla els diftongs dels mots següents i classifica'ls segons el nombre de síl·labes:

mai, riure, roïna, aigüera, novel·lista, peu, aixeta, llengua, papallona, peüc, gimnàstica, aiguardent

monosíl·labs	bisíl·labs	trisíl·labs	quadrisíl·labs

Els diftongs decreixents estan formats per una vocal seguida d'una semivocal (*i*, *u*). S'anomenen així perquè la vocal forta es troba davant de la semivocal, de manera que la intensitat decreix. Exemple: *mai*, *peu*.

Els diftongs creixents estan formats per la semivocal *u*, seguida d'una vocal. S'anomenen així perquè la vocal forta es troba al final, de manera que la intensitat creix. És molt important recordar que sols hi ha diftong creixent després de les consonants *g* i *q*. Exemple: *quant*, *quan*.

Completa la taula dels diftongs amb exemples. Pots utilitzar els mots següents:

rei, llengües, boina, pingüí, cuina, terraquí, llengua, riu, fauna, cou, quòrum, eqüestre, lleu, llenguota, lluu, quatre

decreixents		creixents	
diftongs	exemples	diftongs	exemples
ai	mai	gua	quant
ei		güe	
oi		güi	
ui		quo	
au		qua	
eu		qüe	
iu		qüi	
ou		quo	
uu			

Subratlla els diftongs i escriu al costat si es tracta de diftongs decreixents o creixents.

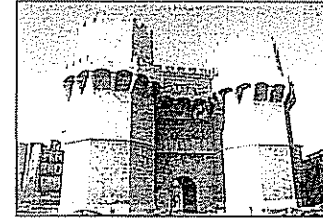
1 bou: _____	6 quasi: _____
2 desmai: _____	7 heroi: _____
3 bilingüe: _____	8 lliure: _____
4 quatre: _____	9 conseqüència: _____
5 calaix: _____	10 caure: _____

Subratlla els diftongs dels mots següents i completa la taula:

aire, peix, sou, buit, jersci, roig, Pasqües, paquet, quota, veïna, roure, beure, caure, ou, niu, que, quant, qüestió, quiò, pingüí, quòrum, passeig, pau, pèrdua, guerra

diftong decreixent	diftong creixent	sense diftong

Les paraules següents són esdrúixoles perquè no tenen diftong, a diferència del que passa en castellà. Torna-les a escriure dins de les caselles separant-les en síl·labes.

- 1 farmàcia
- 2 pèrdua
- 3 clemència
- 4 paciència
- 5 tèbia
- 6 València
- 7 Dénia
- 8 Xàbia

Completa la taula amb els noms propis següents:

Pau, Remei, Daniel, Sílvia, Neus, Laura, Ezequiel, Raül, Núria, Reis, Saül, Jaume, Jeremies, Sònia, Antònia, Aina, Joan

amb diftong	sense diftong

L'hiat o hiatus és la seqüència de dues vocals juntes que no formen diftong perquè pertanyen a síl·labes diferents. Exemple: *te-a-re, pèr-du-a, di-a*.

Completa la taula amb els mots següents:

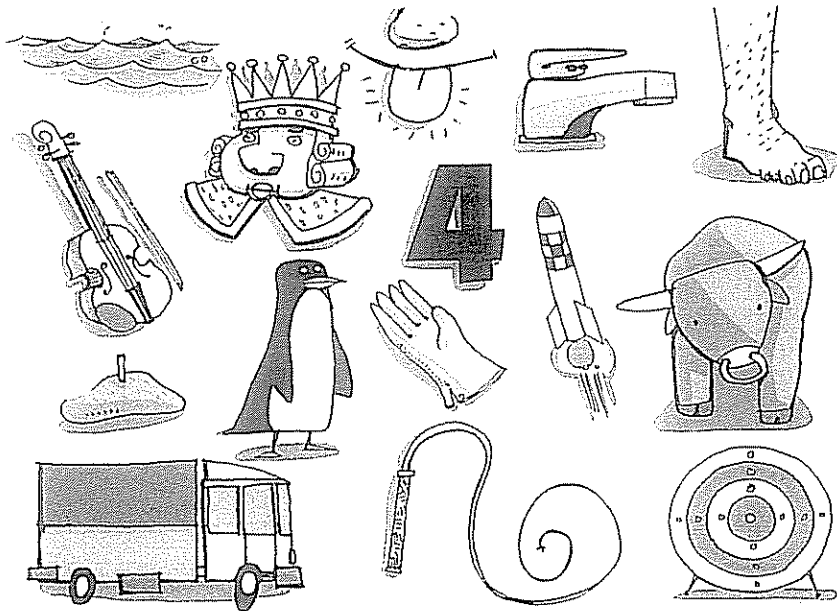
aixeta, veïns, ràdio, ciutat, riu, bèstia, suar, aire, aigua, tenia, país, paraula, quatre, paella, quota

amb diftong	sense diftong

1. Escriu al costat de cada mot el nombre de les síl·labes que té:

1 nou	5 Rússia	9 avió
2 dijous	6 Tunísia	10 faixa
3 italià	7 perdiu	11 safareig
4 Suïssa	8 coixi	12 Benicoleig

2. Extrau d'aquest dibuix cinc paraules amb diftong decreixent, cinc paraules amb diftong creixent i cinc paraules amb hiat

diftong decreixent	diftong creixent	hiat

1. Classifica les paraules agudes següents dins la taula:

Castelló, cantaran, valencià, Raimon, vindran, Berlín, Benifaió, Vila-real, algun, arròs, anglès, camions, pastís, barnús, pa, suspén, Vinaròs, pi, camió, valencians, canemàs, paret, camí, camins

s'accentuen les paraules que acaben en:			paraules sense accent
vocal	as, es, is, os, us	en, in	

Completa la regla:

• Les paraules agudes s'accentuen quan acaben en: ; Els monosíl·labs normalment no s'accentuen

2. Accentua les paraules agudes que ho necessiten.

1 capita	5 acordio	9 ambicio	13 jardí
2 felíç	6 pastís	10 cervell	14 jardins
3 ciutat	7 caçador	11 arros	15 algun
4 encen	8 accio	12 cafe	16 bo

3. Accentua els gentilicis que ho necessiten.

1 alcoia	4 alacanti	7 xatívi	10 rus
2 castellanenc	5 angles	8 suís	11 borrianenc
3 valència	6 tortosi	9 frances	12 algeria

4. Les paraules següents són agudes acabades en diftong decreixent. Per tant, no s'accentuen perquè no acaben en vocal, sinó en semivocal. Subratlla'n la síl·laba tònica.

1 desmai	3 remei	5 esglai	7 cantareu
2 anireu	4 palau	6 dormireu	8 cofoi

- 55 Classifica les paraules planes següents dins la taula:

Pacific, Espanya, Càlig, Atlàntic, Benicàssim, hexàgon, Alborai, plàtan, préssec, telèfon, examen, exàmens, bròfec, rètol, plana, anàveu, veníeu, gràfic, certàmens, líquen

s'accentuen les paraules que acaben en:				paraules sense accent
diftong decreixent	an, on, un	consonant + s	altres consonants	

Completa la regla:

- S'accentuen les paraules planes que no acaben en: _____
en, in.

- 56 Completa la taula amb les formes verbals de l'imperfet d'indicatiu. Atenció als accents.

	cantar	parlar	dormir	cosir
jo	cantava			
tu				
ell/ella				
nosaltres		parlàvem		
vosaltres			dormíeu	
ells/elles				cosien

- 57 Les paraules esdrúixoles s'accentuen sempre; però cal parar atenció i comptar bé les síl·labes. Subratlla els hiats de les paraules següents i copia-les dins la taula:

tómbola, farmàcia, pèrdua, fórmula, esdrúixola, València, biòloga, Sílvia, mecànica, història, glòria, música, ciència, ràdio, església, llòbrega

amb hiat	sense hiat

- 58 Escriu el femení dels mots següents:

1 biòleg → biòloga
2 geòleg → _____
3 astrònom → _____
4 matemàtic → _____
5 arqueòleg → _____
6 psicòleg → _____
7 astròleg → _____
8 físic → _____
9 filòleg → _____
10 farmacèutic → _____

- 59 Col·loca l'accent als noms propis esdrúixols següents:

1 Sílvia 3 Laura 5 Carme 7 Nuria
2 Merxe 4 Antonia 6 Sonia 8 Montse

- 60 Accentua correctament les paraules següents:

1 pau 4 metge 7 dialeg 10 comedia
2 frances 5 guardia 8 patins 11 examens
3 mecanica 6 historic 9 do 12 cardioleg

- 61 Al text hi ha deu paraules que necessiten accent:

Però ara teniem un gran problema, perquè no podíem anar a dormir. Havíem d'estar desperts i vigilar-nos els uns als altres. Era prou desagradable aquella espècie de tensió que hi havia entre nosaltres, i més tenint en compte que les coses no anaven bé des de feia un parell de setmanes i que només erem amics en matèria de negocis. Primer vam sopar, i després vam passejar per la coberta, amunt i avall. Cada vegada es feia més difícil d'aguantar-se desperts

MARK TWAIN, *Tom Sawyer, detectiu*

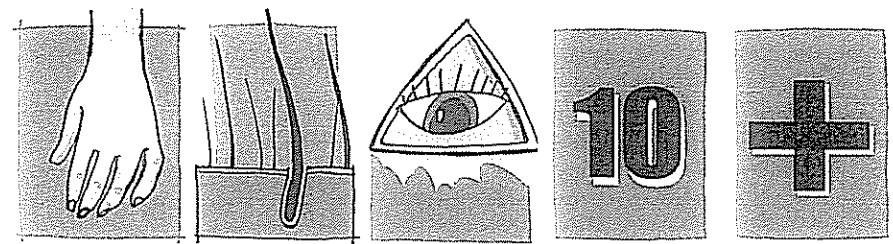
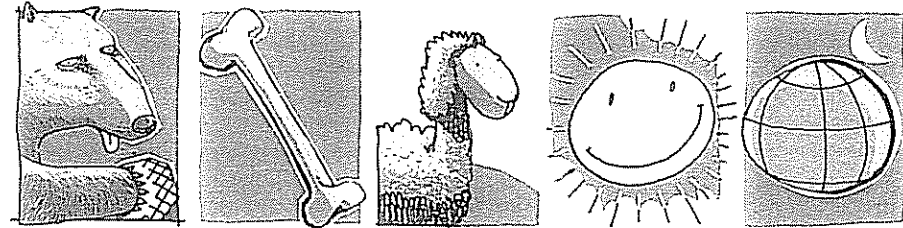
En general, els mots que tenen una sola síl·laba no porten accent gràfic; però hi ha uns pocs monosíl·labs que sí que s'accentuen per tal de distingir-ne significats diferents. Aquest accent que no respecta les regles d'accentuació s'anomena accent diacrític. Alguns dels mots més usats amb accent diacrític són els següents:

amb accent	sense accent
<i>bé</i> (adverbi), <i>béns</i> (propietats)	<i>be</i> (corder)
<i>déu</i> (divinitat)	<i>deu</i> (verb <i>deure</i> , numero)
<i>és</i> (verb <i>ser</i>)	<i>es</i> (pronomen)
<i>mà</i> (part del cos)	<i>ma</i> (possessiu)
<i>mòlt</i> (participi de <i>moldre</i>)	<i>molt</i> (adverbi de quantitat)
<i>món</i> (substantiu)	<i>mon</i> (possessiu)
<i>nét</i> (fill del fill o filla)	<i>net</i> (adjectiu)
<i>ós</i> , <i>óssos</i> (animal)	<i>os</i> , <i>ossos</i> (part del cos)
<i>pèl</i> (cabell)	<i>pel</i> (<i>per</i> + <i>el</i>)
<i>sé</i> (verb <i>saber</i>)	<i>se</i> (pronomen)
<i>si</i> (afirmació)	<i>si</i> (conjunció condicional)
<i>sòl</i> (el terra)	<i>sol</i> (astre)
<i>són</i> (verb <i>ser</i>)	<i>son</i> (ganes de dormir)
<i>té</i> (verb <i>tenir</i>)	<i>te</i> (pronomen)

Consulta la llista d'accents diacrítics i completa les frases amb la paraula adequada.

- El pastor fa el seu treball molt encara que ha perdut algun del ramat.
- Lluís pensa que molt intel·ligent.
- mare té la trencada.
- El moliner ha de blat.
- L'avi vol que el seu vaja
- L'..... del zoo té un trencat.
- No em prengues el! No has pogut veure un elefant carrer.
- Jo ja que Jordi vol casar.....
- l'estimes, digues-li que
- Lluïsa set i vol beure un poc de gelat.
- El de febrer és el curt de l'any.
- El està mullat perquè ha plogut i no ha eixit el

Escriu el nom corresponent a cada dibuix.

Completa amb *és* o *es* les frases següents, segons que es tracte de verb o pronomen:

- L'illa del tresor una novel·la d'aventures.
- Des de ma casa veu el pati de l'institut.
- Si voleu aprendre, millor que estudiieu un poc tots els dies.
- Per a fer una truita, baten els ous.
- La meua germana simpàtica i intel·ligent.

Escriu els mots corresponents a cada definició:

- El que tens si no dorms prou:
- Tercera persona del plural del present d'indicatiu del verb *ser*:
- El que et prenen els amics de vegades:
- Contrari de *malament*:
- per* + *el*:
- Part del títol d'una obra de Dario Fo: *Ací no paga ni*
- Primera paraula de la cançó: «..... pare no té nas, ma mare és xata, i un germanet que tinc el nas li falta».
- El contrari de *menys*:
- El que falta a la dita: «El és un mocadoret».
- Animals del conte de «Rínxols d'or»:

Subratlla els mots apostrofats i classifica'ls segons tinguen article, preposició o pronom.

- Bé, això va passar a la primavera, després que jo i Tom vam alliberar el vell negre Jim, allà a Arkansas, a la granja de l'oncle Tom. En aquella època, el gel s'estava fonent a poc a poc, l'aire era menys fred, i s'acostava el temps d'anar descalç.
- En deu minuts Tom havia fet l'equipatge, llevat d'allò que la seua tia i Maria s'encarregarien d'arreglar-li.

MARK TWAIN, *Tom Sawyer, detectiu*

article	preposició de	pronoms febles

Corregeix els quinze errors d'apostrofació que hem introduït en aquest poema d'Estellés. Després llig el poema en veu alta; comprovaràs que «sona» millor si els apostrofes.

Cançó de el home parat al cantó

Parat en aquell cantó,
un cantó de la ciutat,
parat al cap del carrer,
ell era un home parat

Passaven infants i dones
que tornaven del mercat,
i el home no es hi movia
perquè era el home parat

Es féu un arbre de pena,
es féu un arbre de espant,
allí al cantó del carrer,
ple de orgull i humilitat.

No sabia de on venia
i no tenia on anar,
i en arribar al cantó
en el cantó es va quedar.

Llums que es apaguen i encenen,
la fira de la ciutat,
i en el rostre de aquell home
una amarga dignitat.

Algú va avisar el alcalde,
i el alcalde un «concejal»,
i el «concejal», els qui duïen
la grua municipal.

Passaven —i ell les mirava—
parelles de enamorats,
agafats de la cintura,
agafats en un abraç

Si de vegades plorava
ningú no el veia plorar.
Ningú res no li advertia,
ni veia el home parat.

Com qui lleva un monument
de un carrer de la ciutat,
varen endur-se una nit
el home, el home parat

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Obra completa-4*

Observa els exercicis anteriors i completa la regla.

- Les úniques paraules que es poden apostrofar són: l' _____, la preposició _____ i els _____.

Apostrofem l'article singular (el, la) davant vocal o h muda. També l'apostrofem davant les xifres que comencen per vocal (l'11). Tingues en compte aquesta regla d'apostrofació i col·loca l'article adequat davant els mots següents:

1 _____ jardí	6 _____ àguila	11 _____ ou	16 _____ mà
2 _____ bàsquet	7 _____ futbol	12 _____ handbol	17 _____ hora
3 _____ herba	8 _____ orella	13 _____ nas	18 _____ front
4 _____ galta	9 _____ ull	14 _____ front	19 _____ llavi
5 _____ arbre	10 _____ òliba	15 _____ au	20 _____ elefant

L'article femení la no s'apostrofa davant i o u àtones. Recorda, però, que si que apostrofem en aquests casos l'article masculí. Exemples: la infermera, l'infermer. Recorda aquesta regla i escriu l'article davant els mots següents:

1 _____ universitat	8 _____ unglà	15 _____ ignorància
2 _____ illa	9 _____ il lusió	16 _____ himne
3 _____ hulla	10 _____ hipopòtam	17 _____ arbust
4 _____ universitària	11 _____ universitari	18 _____ infermera
5 _____ infermer	12 _____ història	19 _____ històric
6 _____ importància	13 _____ important	20 _____ idiota (masc)
7 _____ idiota (fem)	14 _____ il lusionista (masc)	21 _____ il lusionista (fem)

Escriu en singular i completa la regla:

1 les humitats → _____	11 les mans → _____
2 les hores → _____	12 les ordres → _____
3 els avions → _____	13 els bans → _____
4 els arbres → _____	14 les urgències → _____
5 les il lusions → _____	15 les hortes → _____
6 els ulls → _____	16 els homes → _____
7 les unglès → _____	17 els adjectius → _____
8 les universitats → _____	18 les accions → _____
9 les illes → _____	19 les aranyes → _____
10 les urnes → _____	20 els eriçons → _____

- No apostrofem l'article _____ davant _____ o _____ àtones. Exemples: *la infermera*, *la universitat*.

L'article tampoc no s'apostrofa davant el nom de les lletres de l'abecedari

Tingues en compte aquesta regla i escriu el nom de les lletres que tens a continuació:

a la a	f	h	p
b	g	i	q
c	h	m	r
d	j	n	s
e	k	o	t

No apostrofa l'article *el* i *la* davant i consonàntica (exemple: *el iogurt*). La pista per a saber que aquesta i no funciona com a vocal és recordar que en castellà, en aquesta casos, s'escriuria una y.

Recorda aquesta regla i col·loca l'article davant els mots:

1 ianqui	2 iogurt	3 iaia	4 iambe
5 iarda	6 iot	7 iaio	8 iode

Subratlla i esmena els errors d'apostrofació que trobes a les frases següents:

- El ull de bou del vaixell deixava veure el horitzó
- La il luminació de la ciutat s'encenia a la horabaixa
- El xiquet sap escriure el 1, el 2 i el 3, però encara no sap escriure l'efa i l'ema
- La empresa ja ens ha fet el obsequi de Nadal
- Qu'has fet aquest mati?
- Treballa de infermera a el hospital
- Enguany estudia a l'institut i l'any vinent estudiarà a l'universitat
- Quin'hora és?
- Hem de escoltar els consells de l'iaio

-
-
-
-
-
-
-
-
-

Observa el quadre amb les contraccions i completa les frases amb la combinació adequada de preposició + article.

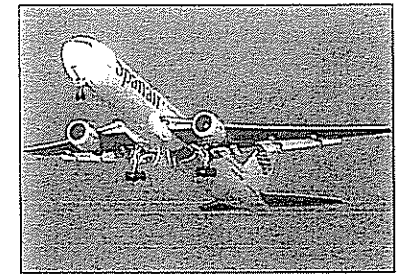
a + el = al	per + el = pel
a + els = als	per + els = pels
de + el = del	ca + el = cal
de + els = dels	ca + els = cals

- Capuixeta Roja caminava bosc
- El xiquet malalt anirà a metge
- No te'n burles amics
- Demà anirem teatre
- Els donarem les gràcies favors que ens han fet
- S'han manifestat a favor pau
- Ara anirem platja i port

L'apostrofació té preferència sobre la contracció. Si podem apostrofar l'article, no farem la contracció. Exemple: *Camina per l'hort*

Recorda la regla i completa

- estiu tota cuca viu
- És el director institut
- Passarem hospital
- Anirem piscina
- Vam pujar avió
- Treballarem hort
- Treballarem horts
- Jugaven carrer

Passa al singular els sintagmes subratllats:

- Vénen dels horts
- Els pressupostos de les universitats
- El vam veure quan passàvem pels camins
- El projecte dels arquitectes
- La proposta dels editors
- Anirem als instituts
- Venien de cals herbolaris

11 Escriu verbs amb la mateixa arrel que els mots següents. Per exemple, celebració → celebrar.

- 1 braç →
- 2 fàbrica →
- 3 noble →
- 4 poble →
- 5 pobre →
- 6 brindis →

Completa la regla:

• Escriurem *b* davant les consonants i Exemples:
i

12 Relaciona amb fletxes les paraules de cada columna

1 blau	a nevar
2 neu	b blava
3 esclau	c lloba
4 arxiu	d arxivar
5 llop	e esclava
6 cap	f saber
7 sap	g cabota
8 rep	h rebre

Completa la regla:

• Si una paraula s'escriu amb *u*, el seu derivat s'escriurà amb Exemple:
• Si una paraula s'escriu amb *p*, el seu derivat s'escriurà amb Exemple:

13 Completa la taula amb l'imperfet d'indicatiu.

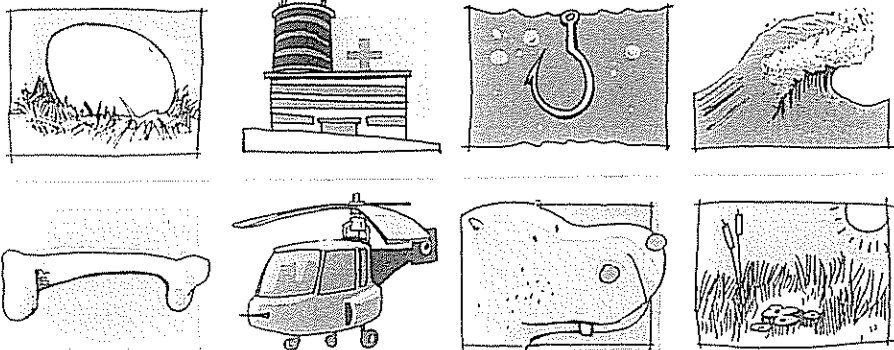
	cantar	parlar	viatjar	netejar	caçar
jo	cantava				
nosaltres			viatjàvem		

Completa la regla:

• L'imperfet d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació s'escriu amb a diferència del que passa en Exemple:

14 Escriu el nom corresponent a cada dibuix. Hi ha onze paraules que s'escriuen amb *b* i onze paraules que tenen *v*.

Escriu el nom corresponent a cada dibuix. Hi ha cinc mots amb h i tres mots sense.

Algunes paraules porten h intercalada. Torna a escriure els mots següents formant vuit parelles de paraules amb la mateixa arrel:

cohesionar, exhaustiu, exhibició, subhasta, exhalació, adherir, exhaurit, subhastar,
adhesió, cohesió, exhaurir, exhaust, exhortar, exhortació, exhibir, exhalar

1	5
2	6
3	7
4	8

Tria cinc paraules de l'exercici anterior i inventa una història breu que les continga.

.....

.....

.....

Completa, si cal, les paraules següents amb la lletra h:

1 __amaca	5 __otel	9 __església	13 __ome
2 __abitació	6 __onor	10 __umor	14 __illa
3 __ivern	7 __ivernacle	11 __ombra	15 __óssa
4 __ossos	8 __omicida	12 __ípica	16 __ou

Classifica els mots d'acord amb el tipus de prefix que continguin.

hemicicle, hematoma, heptàgon, heptaedre, hexasil lab, hidroavió, hipermercat,
hexàgon, hemisferi, heptasil lab, hidràulic, hipertensió, hemiplegia, hexaedre,
hemistiqui, hemofília, hiperespai, hemodiàlisi, hemoglobina,
hidrocefàlia, hipèrbole

hemi- (mig)	hema-/hemo- (sang)	hepta- (set)
hexa- (sis)	hidro- (aigua)	hiper- (gran)

Busca entre els mots de l'activitat anterior els que corresponen a les definicions següents:

- Poliedre de set cares:
- Polígon de set angles i set costats:
- Sala semicircular:
- Paràlisi de la meitat dreta o esquerra del cos:
- Qualsevol de les dues parts d'una esfera dividida per un pla que passa pel seu centre:
- Embassament de sang a l'interior dels teixits:
- Malaltia caracteritzada per la tendència a les hemorràgies:
- Que es mou per mitjà de l'aigua:
- Augment del líquid cefaloraquídi:
- De sis síl·labes:
- Polígon de sis angles i de sis costats:
- Establiment comercial amb una superfície molt gran:
- Figura literària consistent en una exageració:
- Espai de més de tres dimensions:
- Tensió superior a la normal:

La lletra g correspon a dos sons:

- El so velar [g], com en la paraula *gat*
- El so palatal [dʒ], com en la paraula *gerani*. Aquest so palatal també es representa amb la lletra *j* (*Jaume*)

EL SO VELAR (G/GU)

Subratlla les paraules que tenen el so oclusiu velar (com en *gat*) i escriu-les dins la taula.

gos, paga, gerani, gitano, pagues, gorra, guerxo, gendre, enginy, gola, regina, regust, germà, guinyol, gust, guix, guisat, general, guerrer, gaspatxo, gep

ga, go, gu	gue, gui

Completa la taula amb l'infinitiu i el present d'indicatiu.

	jugar		carregar
jo		pague	
tu		pregues	
ell/ella			rega

Escriu el plural dels mots següents:

1 groga → _____	4 poruga → _____	7 feixuga → _____
2 cruga → _____	5 vaga → _____	8 paga → _____
3 sarga → _____	6 toga → _____	9 frega → _____

EL SO PALATAL SONOR (J/G)

Subratlla les paraules que tenen el so palatal sonor (com en *gerani*) i escriu-les dins la graella.

Jaume, Jordi, pàgina, julivert, gendre, gorg, jupetí, Girona, magribí, jove, geperut, gepa, joglar, magnitud, geologia, reguer, juliol, rajar, joventut, judici, magatzem, aiguat

ja, jo, ju	ge, gi

Completa la taula amb l'infinitiu i el present d'indicatiu.

	pujar		batejar
jo		passege	
tu		assages	
ell/ella			sacseja

Escriu g o j als mots següents:

1 _oc	11 _ugar	21 _irafa	31 pà_ina
2 _ener	12 _ueu	22 pen_at	32 _elat
3 lle_ir	13 _ustícia	23 _espa	33 _emma
4 _ordi	14 _osep	24 _oan	34 fu_ir
5 _enocidi	15 _egant	25 Ro_er	35 _oventut
6 _ardi	16 passe_ar	26 _esús	36 sub_ecte
7 bo_a	17 _o	27 in_ecció	37 ad_ectiu
8 verde_ar	18 taron_ina	28 _erusalem	38 ob_ectiu
9 _eneral	19 _irnàs	29 _eroglífic	39 _erarquia
10 pen_a	20 _erani	30 _ermà	40 pu_ar

Algunes paraules són excepcions i porten j davant la vocal e. Observa els mots següents i classifica'ls dins la taula:

objecte, subjecte, objecció, projecte, Jeremies, jeroglífic, jersei, trajecte, majestat, injecció, injectar, jesuïta, objectiu, adjectiu, Jesús, Jerusalem, projecció, jerarquia

-ect	-ecc	altres

Escriu un mot derivat:

1 àngel →	8 enveja →
2 granja →	9 taronja →
3 dirigir →	10 rajola →
4 tarja →	11 segell →
5 just →	12 esponja →
6 joc →	13 genoll →
7 injecció →	14 jove →

Troba les paraules que corresponen a les definicions:

- Mamífer de coll molt llarg:
- Una fruita molt amiga de la llimona:
- Persona que encara no és gran:
- L'omplim de sabó i ens serveix per a rentar-nos:
- El terra i les parets de les cuïnes n'estan plens:
- Lloc on viuen molts animals:
- Sense ell no podríem doblegar la cama:
- Imprescindible perquè una carta arribi a la seua destinació:
- N'hi ha de cartes, de mans, olímpics:
- Un jutge ho ha de ser per força:
- Desitjar les coses que té una altra persona:

Subratlla les paraules que s'escriuen amb tg o tj i completa la regla.

Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un heretge que han penjat.

Només trobarem els dígrafs *tg* i *tj* entre Mai no els trobarem entre vocal i consonant

A continuació tens una llista de paraules amb tg o tj. Escriu-les on corresponga dins la taula.

platja, jutjat, rellotge, heretge, garatge, tatuatge, companatge, viatge, viatjar, fetge, metge, lleija, missatge, trepitjar, desitjar, mijons, enutjar, salvatge, muntatge, pitjor, rebutjar, imatge, volatge, llenguatge, mitjà, pejjada

acabats en -atge	acabats en -etge
verbs	altres

Escriu una paraula derivada de:

1 jutge →	4 heretge →	7 enuig →
2 mitjà →	5 missatge →	8 muntar →
3 desig →	6 rellotge →	9 lleig →

Escriu g/j o tg/tj als buits dels mots següents:

1 passe...ar	4 plu...a	7 rebu...ar	10 ju...ar
2 desi...ar	5 estiue...ar	8 ro...a	11 pla...a
3 via...ar	6 enu...ar	9 nete...ar	12 pi...or

5. Escriu una història breu utilitzant les dotze paraules que apareixen a l'activitat anterior.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Completa les sèries d'adjectius següents:

1 roig:

2 boja

3 lletjos

7. Escriu els derivats dels mots següents:

1 desig:

2 passeig:

3 bateig:

8. Fes una llista amb els mots que has escrit malament en les activitats anteriors i escriu una oració que l'incloga o un comentari que et facilite recordar-lo.

mot que cal recordar	oració o comentari

9. Els dígrafs ressaltats en negreta representen el mateix so palatal africacat sord [tʃ]. Classifica els mots dins de la taula i completa la regla ortogràfica de sota.

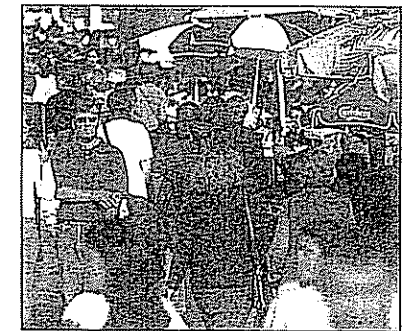
despatx, safareig, cotxe, boig, dutxa, passeig, estoig, cartutx, tatxa, escabetx, roig, lleig, fuig, faig, bombardeig, maig, matx, esquitx, fitxa, despatxar, empatx

entre vocals	al final de paraula	
-tx-	-tx	-ig

- El dígraf tx pot aparèixer entre i a final de Exemple:
- El dígraf ig només pot aparèixer Exemple: Mai no el trobarem entre vocal i consonant

10. Escriu un verb o mot derivat de:

- 1 despatx →
- 2 escabetx →
- 3 passeig →
- 4 bombardeig →
- 5 esquitx →
- 6 empatx →
- 7 boig →
- 8 lleig →
- 9 roig →
- 10 fitxa →
- 11 desig →
- 12 pitjor →

Les lletres ressaltades en negreta representen el mateix so palatal africacat sord [tʃ]. Classifica els mots dins la taula i completa la regla ortogràfica de sota.

panxa. punxa, cotxera, fitxer, xafar, porxo, ponxo, marca, **Conxa**, xoriç, fletxa, xica, xoc, orxata, xec, borratxo, arxiu, gaspatxo, Xina, pitxer, xut, clòtxina, xufa

amb x		amb tx
a principi de mot	en contacte amb consonant	entre vocals

Per a representar el so palatal africacat sord [tʃ] escriurem **x** de paraula i en contacte amb . Escriurem el dígraf **tx** . Exemple:

Completa els buits amb x, tx o ig

1 pan...a	6 per...a	11 bo...e
2 ro...a	7 cartu...e	12 co...e
3 du...a	8 Con...a	13 mar...a
4 fi...er	9 gaspa...o	14 pun...ar
5 despa...a	10 fu...a	15 car...ofa

Tradueix les paraules següents. Atenció a l'ortografia

1 coche →	4 alcachofa →	7 despacho →
2 marcha →	5 Chile →	8 horchata →
3 gaspacho →	6 ficha →	9 cheque →

Organitza els mots en dos grups, segons el so de x/ix:

examen. caixa. coix. Xàtiva. taxi. xarop. faixa. oxigen. rebaixes. axil·la. bruixa. axioma. fluix. xarxa. xaloc, això. calaix. xeringa

sona com **examen**

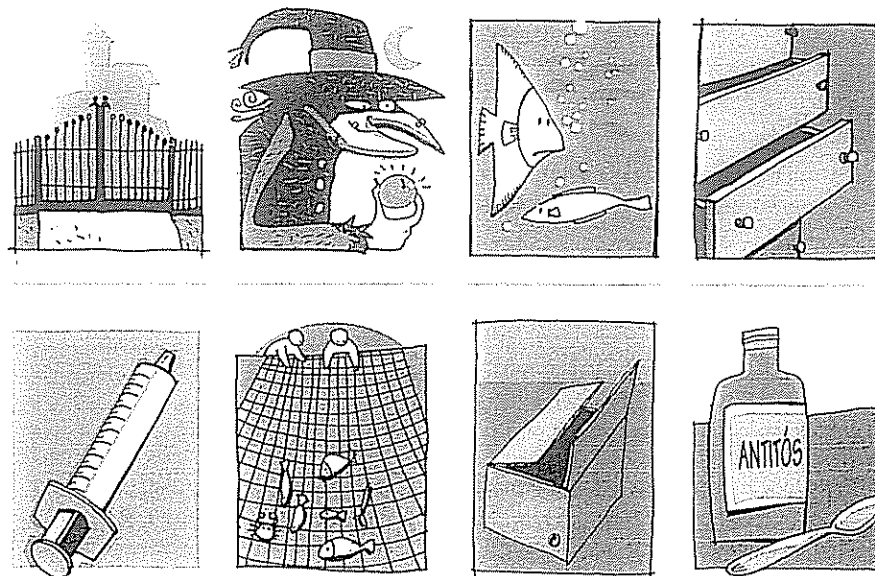
sona com **caixa**

-x- (entre vocals)

x- (principi de mot)

-ix (després de díftong)

Escriu el nom dels objectes dibuixats.

ENUMERACIONS

- 1 La coma s'utilitza per a separar els elements d'una sèrie o d'una enumeració quan no van precedits per les conjuncions i, o, ni. Completa les oracions següents utilitzant la coma tal com es fa a l'exemple:

Els dies de la setmana són set: dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres, dissabte i diumenge

- 1 Els mesos de l'any són dotze: gener
- 2 Les estacions de l'any són quatre:
- 3 Els dits de la mà són cinc:

- 2 Col·loca les comes que falten en les enumeracions següents:

- 1 Els colors que més m'agraden són el roig el blau el verd el groc i el taronja
- 2 Estaven tan desesperades abatudes espantades i desfetes que no eren conscients del que passava
- 3 Quan érem menuts jugàvem al sambori a les boletes a la ultimeta i a fer volar la milotxa
- 4 L'olor del romaní del timó de l'espigol i dels pins em recorden la meua infantesa
- 5 Anirem de viatge a París a Roma o a Londres

VOCATIU

- 3 Quan usem un vocatiu per a dirigir-nos a una persona, hem d'utilitzar la coma. Observa els exemples següents i completa la regla de sota:

- 1 Lluís, porta'm la llibreta
- 2 Escolta, Merxe, necessite que em faces un favor
- 3 Vine cap ací, bonic meu.

- Si el vocatiu va al principi de la frase, anirà seguit d'una
- Si el vocatiu va enmig d'una frase, l'escriurem entre
- Si el vocatiu va al final de la frase, l'escriurem després de

- 4 Col·loca la coma en els vocatius següents:

1 Gosset dona'm el xiulet	4 Ves-te'n gosset. No t'acostes
2 Carme ajuda'm a tancar la porta	5 M'escoltes Anna?
3 Fuig d'ací Pau que em poses nerviosa.	6 Jordi has fet ja els deures?

INCISOS I EXPLICACIONS

- 5 En aquestes oracions hi ha explicacions que han d'anar entre comes. Subratlla-les i posa-hi les comes que hi falten, tal com es fa a l'exemple.

Cristòfor Colom, descobridor d'Amèrica, és d'origen controvertit

- 1 La plaça del diamant la novel·la més coneguda de Mercè Rodoreda ha estat duta al cinema
- 2 L'autor de Tirant lo Blanc Joanot Martorell va morir sense veure publicada la seua obra
- 3 Joanot Martorell l'autor de Tirant lo Blanc era cunyat d'Ausiàs March
- 4 Qui matina fa farina diu el refrany
- 5 Si estudiem assegura la professora podem aprovar
- 6 El meu company de classe que és molt amable m'ha deixat els apunts

- 6 Amb l'ajuda de les comes, fes una única oració a partir de cada parella d'oracions, tal com es fa a l'exemple:

- a Vicent Andrés Estellés és el poeta valencià més important del segle XX
- b Vicent Andrés Estellés va néixer el 1924
- Vicent Andrés Estellés, nascut el 1924, és el poeta valencià més important del segle XX

- 1 a Enric Valor és conegut per les seues adaptacions de rondalles populars
- 1 b Enric Valor va néixer a Castalla l'any 1911

- 2 a Joan Fuster va morir l'any 1992
- 2 b Joan Fuster és un assagista polèmic i irònic

- 3 a Xarxa Teatre va participar en la inauguració del Canal de la Mànega
- 3 b Xarxa Teatre és el grup de teatre valencià més conegut internacionalment

- Introdueix, amb l'ajuda de comes, la segona oració de cada parella dins de la primera, tal com es fa a l'exemple. Així, construiràs oracions de relatiu explicatives.

- a Els ibers practicaven la incineració de cadàvers
 b Els ibers vivien en poblats poc extensos
 • Els ibers, que vivien en poblats poc extensos, practicaven la incineració de cadàvers

- 1 a El clima continental es caracteritza per tenir uns hiverns llargs, freds i secs
 b El clima continental apareix a l'interior dels continents.

- 2 a El clima equatorial permet l'aparició d'una selva espessa
 b El clima equatorial es caracteritza per les temperatures elevades i les pluges abundants

- 3 a Les piràmides han passat a la història com els monuments més característics d'Egipte
 b Les piràmides eren sepulcres reials.

L'EL LIPSI VERBAL

Usem la coma en el lloc en què hauria d'anar un verb que se sobreentén. Exemple: *Dissabte anirem a la platja i diumenge anirem al mas / Dissabte anirem a la platja i diumenge, al mas*

- Torna a escriure aquestes oracions substituint els verbs innecessaris per una coma

- 1 La masovera se'n va al mercat. El dilluns compra lluç i el dimecres compra faves tendres
 2 Lluisa estudia arquitectura i Pere estudia medicina
 3 Pere va tornar de l'excursió molt alegre; però Pau va tornar cansat
 4 A mi m'agraden les matemàtiques i a Sílvia li agrada la física

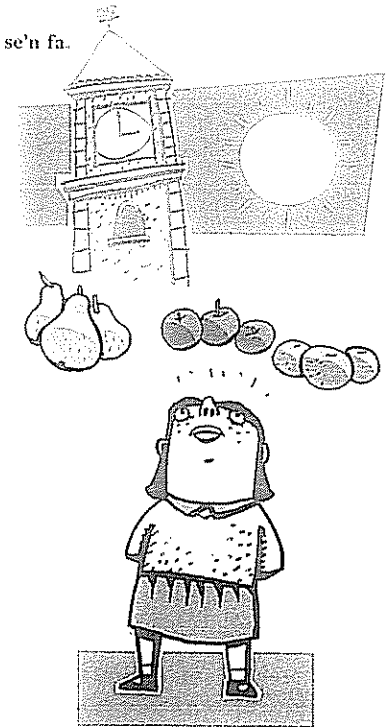
- Fins ara has vist quatre usos de la coma. Indica en les oracions següents quin tipus d'ús se'n fa:

enumeracions vocatiu aclariments i explicacions el lipsi verbal

- 1 Joan, jaestic fart de tu!
 2 El meu pis, que no és gaire gran, té tres habitacions
 3 Enric exposarà la primera part del treball i jo, la segona
 4 M'agraden tots els llegums: fesols, cigrons, llentilles.

- Col·loca les comes que falten i indica quin tipus d'ús se'n fa.

- 1 Les peres les bresquilles les prunes i les pomes són les fruites més habituals a l'estiu
 2 Si vols aprovar Jaume hauràs de treballar més
 3 L'església del meu poble que és al cim del turó necessita una restauració urgent
 4 Ausiàs March poeta del segle XV va escriure poesia amorosa
 5 Montse vol presentar-se a l'examen de valencià de l'Escola d'Idiomes i Gemma al de la Junta Qualificadora
 6 Els principals gèneres d'opinió són: l'editorial la carta al director l'article d'opinió i la columna

Les oracions estan formades per subjecte i predicat. El verb és el nucli del predicat. El subjecte ha de concordar en nombre i persona amb el verb.

A continuació tens els subjectes i els predicats de cinc oracions que s'han desordenat; relaciona cada subjecte amb el seu predicat i escriu-los a sota.

els meus alumnes i jo	les pel·lícules de por
ha guanyat el campionat	vosaltres, els professors,
anirem al teatre	la càries
l'equip de futbol del meu institut	és una malaltia infecciosa molt estesa
de vegades expliqueu massa de pressa	m'agraden molt

subjecte	predicat

Subratlla el verb de les oracions següents. Després, encercla'n el subjecte.

- Joan menjava tranquil lament aquella poma roja
- Els meus amics anaven tots els dies al camp de futbol
- Vosaltres heu fet el mateix examen que nosaltres
- Nosaltres parlem d'allò més bé

- Les oracions estan formades per subjecte i predicat
- El verb és el nucli del predicat
- El subjecte concorda amb el verb en nombre i persona

Aquestes formes del present d'indicatiu del verb parlar estan desordenades. Escriu-les al costat de la persona corresponent:

parles, parla, parleu, parlem, parlen, parle

1 1a pers del singular (jo)	4 1a pers del plural (nosaltres)
2 2a pers del singular (tu)	5 2a pers del plural (vosaltres)
3 3a pers del singular (ell/ella)	6 3a pers del plural (ells/elles)

De vegades el subjecte no apareix explícit però sabem de qui o de què parlem per la concordança amb el verb. Escriu el subjecte que consideres més adient en aquestes oracions:

- Aquest matí hem vingut junts a classe
- Sóc una persona relativament inquieta
- Vols tancat la porta?

Ara completa les oracions següents conjugant, en present i en la persona adequada, el verb que trobaràs en infinitiu entre parèntesis:

- La meua germana i jo ens (trobar) tant contents d'haver arribat
- Mon pare (saber) que aprovaré el curs
- Andrea sempre (fer) els deures abans de veure la tele
- Tu no em (creure) quan et dic les coses
- Vosté i Joan (haver) de fer el que els hem demanat

Identifica en aquests titulars de premsa el subjecte i el predicat:

Una empresa de ceràmica pateix un xantatge per ordinador

La falta de fred ha reduït les vendes

Els encertants de la travessa cobraran més de mig milió d'euros

El conseller de Cultura farà la inauguració del curs

Una gossa salva un xiquet de ser envestit per un autobús

L'incendi d'un supermercat causa 16 morts al Japó

Dos científics valencians descobreixen una nova vacuna

El predicat d'una oració està format pel verb + els complements. Un tipus de complement és: el complement directe

Subratlla el complement directe de cada oració, tal com es fa a l'exemple:

Anna li va donar els bolígrafs.

- 1 Jesús neteja la casa
- 2 Montse diu sempre la veritat
- 3 Ell coneix tots els secrets
- 4 Joana deia moltes coses

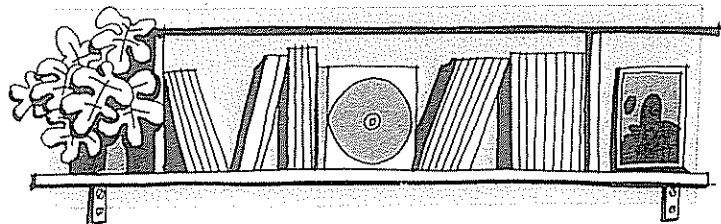
En valencià, el complement directe no porta preposició al davant, encara que es tracte de persones

Subratlla els complements directes de les oracions següents i marca amb una creu aquelles oracions que necessitarien la preposició a si les traduírem al castellà:

- 1 He vist ton pare al mercat
- 2 Si tens bon cor, ajudaràs aquestes persones
- 3 He llegit una novel·la molt interessant
- 4 Invitaré els companys de classe a la festa d'aniversari
- 5 He vist un pardalet al jardí

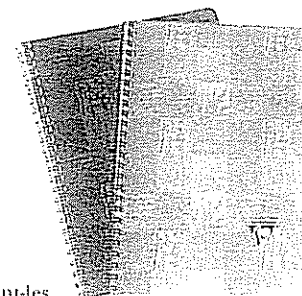
El complement directe (CD) es pot substituir pels pronoms el, la, els, les, en, ho. Relaciona cada oració amb la que pot continuar-la.

1 Necessitarem la calculadora per a l'examen	a Porta'l demà
2 Necessitarem diners per a l'excursió	b Porta-la demà
3 Treballarem el llibre d'exercicis.	c Porta'n demà
4 Necessitem els teus discos	d Porta-les demà
5 El professor demanarà les activitats acabades	e Porta'ls demà
6 Volen que portes això que et van demanar.	f Porta-ho demà

Subratlla els pronoms de les frases següents i completa la taula de sota:

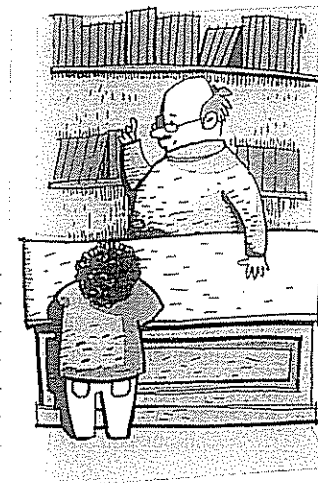
- 1 El llibre. l'he perdut
- 2 Els llibres. els he perduts
- 3 La llibreta. l'he perduda.
- 4 Les llibretes, les he perdudes
- 5 El llibre. el compraré.
- 6 Els llibres. els compraré
- 7 La llibreta. la compraré
- 8 Les llibretes. les compraré
- 9 Quina casa més bonica. Mira-la! -Ja estic mirant-la
- 10 Quines cases més boniques. Mira-les! -Ja estem mirant-les.
- 11 Quin rètol més modern. Mira'l! Mireu-lo! -Ja estic/estem mirant-lo
- 12 Quins rètols més moderns. Mira'ls! Mireu-los! -Ja estic/estem mirant-los

	davant del verb		darrere del verb	
	davant vocal	davant consonant	darrere vocal	darrere consonant o diftong
masc. singular				
masc. plural				
fem. singular				
fem. plural				

Torna a escriure aquest text canviant els sintagmes subratllats per pronoms.

Com que necessitava els llibres de text per a l'institut, vaig anar a la llibreria del barri a comprar els llibres de text. Vaig demanar els llibres de text al llibreter, però no tenia els llibres de text. Per això, me'n vaig anar a una altra llibreria. El llibreter em va dir: «Agafa els llibres de text tu mateix! Són damunt aquella taula!»

Quan el pronom substitueix un complement directe indeterminat (que no porta article definit o demostratiu al davant), utilitzem el pronom *en* (*en*, *n'*, *n*, *-ne*)

15.1 Completa les oracions amb la forma del pronom en adequada.

- 1 S'ha acabat l'oli. Porta... del poble
- 2 Hem de comprar pa, perquè ja no ... queda
- 3 He vist rovellons al mercat. Vull comprar....
- 4 Si necessites retoladors, ... tinc al calaix. Agafa... uns quants

Quan el complement directe substitueix un demostratiu neutre o tota una oració, utilitzem el pronom *ho*. Exemple: Porta'm això → Porta'm ho.

15.2 Relaciona cada frase amb la substitució pronominal corresponent.

1 Agafa els llibres	a Agafa-les
2 Agafa les llibretes	b Agafa-la
3 Agafa això.	c Agafa-ho
4 Agafa la calculadora	d Agafa'ls
5 Agafa el que et vaig demanar	e Agafa'l
6 Agafa el llibre	f Agafa-ho

15.3 Repassa els pronoms que hem treballat i completa les oracions amb el pronom feble adequat.

- 1 Hauràs de comprar llet perquè ja no ... queda
- 2 He de llegir la novel·la de Rodoreda, però no ... trobe
- 3 No vull anar a veure la pel·lícula perquè ja ... he vista
- 4 No sé com és el pare de Sílvia; no ... conec
- 5 No m'agrada eixir amb les amigues de Meritxell perquè no ... conec
- 6 El llibre que ha guanyat el premi és molt interessant. Compru... Nosaltres ... comprarem
- 7 Té pomes? -Ho lamente; no ... tinc
- 8 No sé per què Joan està enfadat. L'he dit tampoc no ... sap
- 9 Ja has fet les activitats? -No, no sé fer....
- 10 Ja tens el llibre de geografia? -Sí, ja ... tinc
- 11 Porta'm això i ... arreglaré
- 12 Ja has acabat els exercicis? -Ara estic acabant....
- 13 Quants germans tens? -... tinc dos.
- 14 Comprars vi? -No, no vull comprar....

16.1 El complement indirecte (CI) sempre apareix precedit per la preposició a o per a. Subratlla el CI de cada oració.

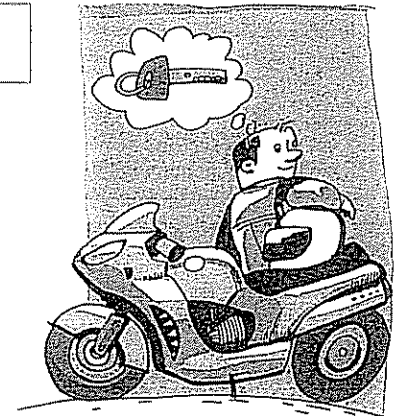
- 1 Vaig donar els bolígrafs als meus amics
- 2 He comprat un regal per a Júlia
- 3 Vam donar els exàmens a la professora
- 4 La professora explica la lliçó als alumnes

16.2 Les oracions de l'exercici anterior també tenen complement directe. Escriu a continuació el complement directe de les oracions anteriors

1	3
2	4

16.3 Escriu a sota dels sintagmes subratllats la classe de complement (CD o CI). Per exemple:

Li va comprar <u>un regal molt bonic</u>	
CI	CD

- 1 Joan, ràpid, explica'm la lliçó!
- 2 No et donaré la clau de casa
- 3 No li deixaré la moto
- 4 No els deixaré la moto
- 5 Estic contant-los un conte

16.4 Subratlla l'antecedent a què fan referència els pronoms subratllats.

- 1 A Joan, no li pense deixar res més
- 2 A Maria, no li pense deixar res més
- 3 A Joan i a Carles, no els pense deixar res més. Lluís tampoc no vol deixar-los res
- 4 A Maria i a Carme, no els pense deixar res més. Lluís tampoc no vol deixar-los res

16.5 Torna a escriure les oracions de l'exercici 1 substituint els complements indirectes pel pronom feble adequat.

1	3
2	4

1. Observa els pronoms de l'activitat 4, que fan la funció de complement indirecte, i completa la taula

complement indirecte – pronom de tercera persona			
singular		plural	
masculí	femení	masculí	femení

- 2 El pronom *li* és invariable i s'utilitza indistintament per al masculí i per al femení
 3 El plural de *li* és *els*, *-los* i *ls*, i s'utilitzen indistintament per al masculí i per al femení

singular	plural
li	els -los ls

- 4 De vegades podem col·locar el pronom feble davant o darrere del verb. Completa les oracions amb el pronom feble corresponent.

1 L'àvia està llegint contes als nens

L'àvia està llegint contes
 L'àvia està llegint contes.

2 Vull fer un regal als meus pares

..... vull fer un regal
 Vull fer un regal.

3 Vull donar una sorpresa a les meues amigues

..... vull donar una sorpresa
 Vull donar una sorpresa

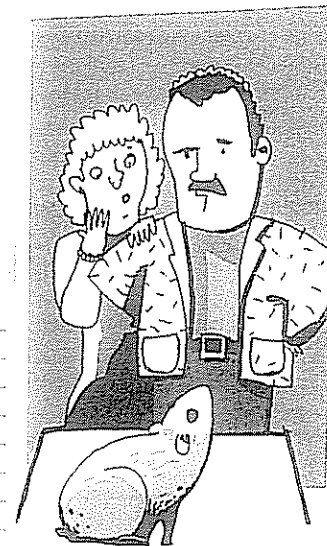
4 Estem preparant una festa d'aniversari per a Lluïsa

..... estem preparant una festa d'aniversari
 Estem preparant una festa d'aniversari

1. Torna a escriure el text eliminant les repeticions innecessàries i substituint els complements indirectes subratllats per pronoms febles

Volia fer un regal als meus pares, però no sabia què regalar als meus pares. El meu amic Jordi em va dir: «Ja ho sé! Compra un hámster als teus pares!» Em va semblar una idea genial! Així doncs, vaig regalar als meus pares un hámster! Però no sé si he encertat el regal, perquè van posar una cara molt rara quan vaig ensenyar l'hámster als meus pares.

2. Torna a escriure les frases següents substituint els complements subratllats pels pronoms febles adequats:

1 He comprat un joguet per al meu fillol

2 Portaré joguets als xiquets de Joan

3 Contaré un conte a la xiqueta

4 Contaré un conte a les xiquetes

5 Sempre explica acudits als amics

6 Ha dut el treball fet per a la professora

Hi ha diferents tipus de complementos circunstancials (CC): de lloc, de temps, de mode, d'instrument, de companyia. Digues de quin complement es tracta en cada oració:

- 1 Mon pare treballa en una fàbrica de taulellets
- 2 Els novel·listes actuals escriuen les obres amb ordinador
- 3 Demà no hi ha classe
- 4 Aniré d'excursió amb els companys de segon de l'ESO
- 5 No s'ha de conduir de pressa
- 6 Les camises són davant la taula
- 7 M'agrada relaxar-me de matí
- 8 No pots fer les coses de mala gana
- 9 Les classes comencen a les vuit del matí
- 10 Anirem a Eivissa amb vaixell

Per als complementos circunstancials usem el pronom hi. Exemple: Mon pare treballa en una fàbrica de taulellets → Mon pare hi treballa. Torna a escriure les oracions de l'activitat 1 substituint els complementos circunstancials pel pronom feble corresponent.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Només hi ha un tipus de complement circumstancial que no usa el pronom hi: el complement circumstancial de lloc, quan indica procedència i va introduït per la preposició de, pronominalitza amb el pronom en. Exemple: Vinc de València → En vinc

Torna a escriure les oracions següents utilitzant el pronom en o hi segons convinga.

- 1 Vinc d'Alacant
- 2 Visc a Alacant
- 3 Aniré al mercat i tornaré del mercat aviat
- 4 Treballa amb molta eficàcia
- 5 Ja són a l'hotel. Dormiran a l'hotel dues nits
- 6 Joan se'n va ara a Castelló i Lluís vindrà de Castelló a les 9 h

- Hi ha diverses classes de complementos circunstancials: de lloc, de temps, de mode, d'instrument i de companyia
- Els complementos circunstancials són substituïts sempre pel pronom hi, excepte quan es tracta d'un circumstancial de procedència, en què s'utilitza el pronom en

RECAPITULACIÓ

Completa les oracions amb el pronom feble que et sembla més adequat.

- 1 Ahir va vindre el nou professor d'Anglès, però jo no _____ vaig poder vore
- 2 Joan s'ha pres una aspirina perquè _____ feia mal el cap
- 3 Hem d'anar a comprar les entrades, perquè ja _____ tenim reservades
- 4 M'agraden molt els pardalets; vull donar _____ unes molletes de pa
- 5 Maria diu que té fam, però jo no _____ tinc gens
- 6 Si traus el xiquet a passejar, porta _____ de la mà
- 7 La meua germana té tres fills, però jo només _____ tinc un
- 8 M'agrada molt la ciutat de València. L'any que ve _____ aniré a estudiar
- 9 Enric ja ha tornat _____ he vist aquest matí
- 10 Demà arribaran els nous companys. Ajudeu _____ en el que necessiten

Emplena la taula següent amb les formes no personals indicades:

	infinitiu	gerundi	participi
1a conjugació		alçant	alçat
			anat
	parlar		
	donar		
2a conjugació		fent	
	perdre		perdut
	batre		
		combatent	
3a conjugació		sentint	
	patir	patint	
			servit
	collir		

- Les formes no personals del verb són aquelles que no admeten la conjugació en primera, segona o tercera persona
- Les formes no personals són l'infinitiu (*parlar*), el gerundi (*parlant*) i el participi (*parlat*). Per a comprovar si un verb està en forma no personal, podem intentar posar al davant un pronom (*jo, tu, ell/ella, nosaltres, vosaltres, ells/elles*). Si no podem posar-hi al davant un pronom, estem davant una forma no personal

Observa les formes no personals de la taula i completa les frases.

- 1 Les formes no personals del verb són i
- 2 En valencià hi ha conjugacions verbals. L'infinitiu dels verbs de la primera conjugació acaba en L'infinitiu de la segona conjugació acaba en o L'infinitiu de la tercera conjugació acaba en
- 3 Els gerundis acaben en o
- 4 Els participis acaben en o

Alguns verbs són irregulars i presenten alguna peculiaritat en el gerundi o el participi. Completa les taules següents:

infinitiu	participi	infinitiu	gerundi
beure			
	mogut		bevent
seure		moure	
	plogut		devent
plaure		ploure	
	caigut		
creure			

Observa la graella de l'exercici anterior i completa les afirmacions que has de recordar

- Alguns verbs de la segona conjugació perden la *u* del radical i afegeixen la consonant en el participi. Exemple: *-begut*.
- Alguns verbs de la conjugació canvien la del radical per una en el gerundi. Exemple: *beure*

Completa els buits amb la forma no personal més adequada dels verbs entre parèntesis.

- 1 Hem (*anar*) a visitar uns amics, però no els hem (*trobar*) perquè estaven (*treballar*).
- 2 Aquest matí no ens hem (*moure*) de casa perquè ha (*ploure*) sense parar.
- 3 Si quan ixes està (*ploure*), agafa el paraigua.
- 4 Encara no ha (*arribar*). Ha (*deure*) perdre's pel camí.
- 5 Ha entropessat i ha (*caure*).

Completa la taula amb participis irregulars de la segona conjugació.

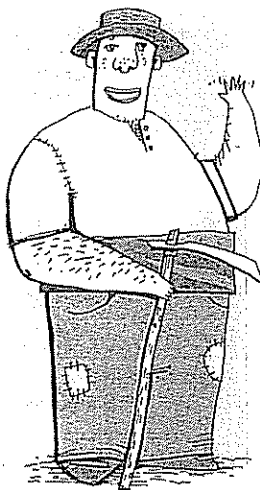
infinitiu	participi	infinitiu	participi	infinitiu	participi
estendre		atendre		aprendre	
	suspès		sorprès		pres

- Les descripcions que apareixen dins d'un relat utilitzen l'imperfet d'indicatiu. Subratlla els imperfets d'aquestes dues descripcions i completa la taula de sota segons la conjugació.

Era un home alt i gros, feixuc i roig, fort com un bou i molt estimat al país, tot i ser massa violent. Tenia uns quaranta anys, feia sis mesos que s'havia quedat vidu i vivia a les seues terres com un gentilhome rural

La casa de l'alcalde es trobava al límit del bosc que li servia de parc, i mullava tot un racó de muralla en un estany menut. Era una gran construcció quadrada, de pedra grisa, i acabava en una torre enorme. Des de dalt d'aquella ciutadella es vigilava tota la regió. L'anomenaven la torre de la Rabosa.

GUY DE MAUPASSANT, *La petita Roque i altres relats*

1a conjugació		2a conjugació		3a conjugació	
infinitiu	imperfet	infinitiu	imperfet	infinitiu	imperfet
		ser	era		

- Quina diferència ortogràfica trobes entre l'imperfet d'indicatiu de la primera conjugació en valencià i en castellà? Quina diferència d'accentuació trobes entre l'imperfet d'indicatiu de la segona i tercera conjugació en castellà i en valencià? Completa:

- L'imperfet d'indicatiu de la primera conjugació, en valencià, s'escriu amb la consonant _____, mentre que en castellà s'escriu amb _____.
- L'imperfet d'indicatiu de la _____ i _____ conjugació no porta _____ gràfic, perquè és paraula plana acabada en _____.

- Llig i estudia l'imperfet d'indicatiu de les tres conjugacions.

trobar	haver	servir
jo trobava	jo havia	jo servia
tu trobaves	tu havies	tu servies
ell trobava	ell havia	ell servia
nosaltres trobàvem	nosaltres havíem	nosaltres servíem
vosaltres trobàveu	vosaltres havíeu	vosaltres servíeu
ells trobaven	ells havien	ells servien

- Observa les formes que porten accent gràfic i emplena els buits següents:

- En l'imperfet d'indicatiu, s'accentuen la _____ i la _____ persona del plural. Exemple: _____.

- Completa els buits amb els imperfets dels verbs que et donem desordenats:

poder, viure, dir-se, ésser, passar, ésser, creure

En una ciutat de Pèrsia, de la qual no recorde el nom, _____ un sastre anomenat Mustafà, tan pobre que, amb moltes dificultats _____ mantenir la seua esposa i el seu fill, que _____ la seua única família. El fill, que es _____ Aladí, _____ un jove molt capfluix i peresós. No _____ els seus pares, i des del matí fins a la nit, _____ el temps vagarejant pels carrers i les places amb altres jovencells com ell.

«Aladí i la llàntia màgica», *Les mil i una nits*

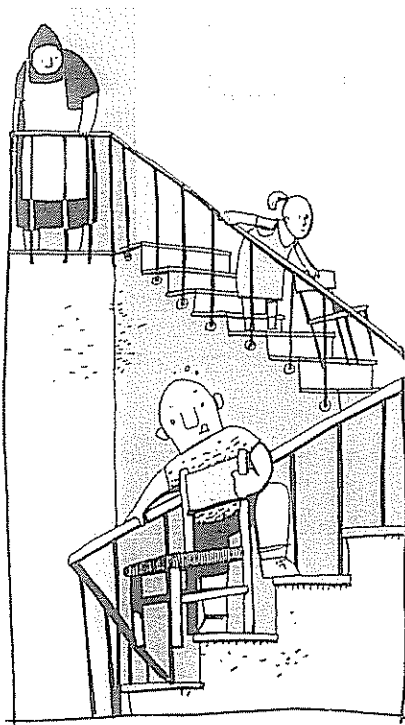
Completa els buits amb els imperfets dels verbs que et donem desordenats.

anar, saber, pagar, aguardar, ser, haver, dur, agafar, defensar

Al poble també hi havia moltes costures de tenir cura dels xicotius, i el mateix _____ nens com nenes. Però les mestres d'aqueixes costures no _____ mestres de debò i eren dones només, i en aplegar el dilluns cada mare li _____ a la mestra, que no ho era, dos quinzets per tenir cura del seu fill, i tots s'_____ de dur cada dia la cadireta per seure's

Aqueixa escala ens va costar prou feines de pujar, perquè aleshores jo m'_____ al passamà i Maria tirant tirant. Encara de vegades ho explica tot: jo la _____ mig a rossegons i en aplegar a l'escalà s'agafà a la baraneta amb més força que el dimoni. Però ella no _____ que en aquell moment jo _____ inútilment i desesperada la meua llibertat d'anar pels carrers i de no ser tancada. I al capdamunt ens _____ la mestra dels petits que havia sentit tot l'aldarull

CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS.
Matèria de Bretanya

Emplena la taula que tens a continuació amb les formes adequades de l'imperfet de cada conjugació verbal:

jo	alçava				
tu		rebies			
ell/ella			era		
nosaltres				anàvem	
vosaltres					sofrieu
ells/elles					veien

Quan contem una història podem utilitzar el passat simple o el perifràstic. Completa el text amb les formes de passat simple o passat perifràstic que et donem desordenades:

obriren/van obrir, dipositaren/van dipositar, tallaren/van tallar

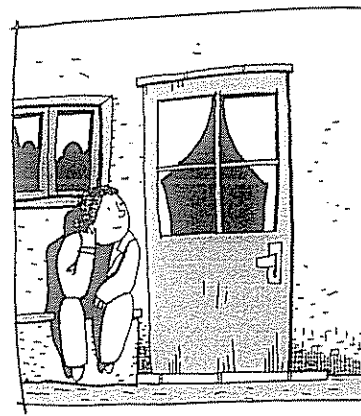
Arribats a palau, _____ el cofre a terra, el _____ gairebé a la força i, per no perdre temps, ja que la impaciència els devorava igualment als tres, _____ els fils fins i resistents que subjectaven una enorme cistella de fulles de palmera que hi havia guardada dins del cofre

«Història de les tres pomes». *Les mil i una nits*

El passat perifràstic es forma amb el present del verb *anar* + l'infinitiu del verb que es conjuga. Emplena la taula següent:

jo	vaig		
tu			
ell/ella		+	trobar
nosaltres			
vosaltres			
ells/elles	van/varen		

Substitueix els passats simples del text per passats perifràstics:

Aquella nit el nostre jovenet tingué (_____) el son agitat; s'alçà (_____) en clarejar el dia i es posà (_____) els vestits nous. Impacient, passejava per la casa, tan content com un xiquet amb sabates noves, a l'espera del pretès oncle. Però com que li semblà (_____) que tardava, isqué (_____) a la porta del carrer, i tan aviat com el va entreveure de lluny, se n'anà (_____) corrents cap a ell, com corre un gos quan veu l'amo i li besà (_____) la mà

«Història de les tres pomes». *Les mil i una nits*

1. Escriu l'imperfet o el passat perifràstic del verb entre parèntesis, segons convinga.

Un dia, mentre (tallar) llenya, (distingir) en la llunyania un núvol espès de pols que (avançar) cap on ell es (trobar), pel camí que (fer) llinda amb el bosc; i observant més atentament (distingir) un tropeç de gent a cavall que, pel seu aspecte, (semblar) lladres. Temerós del que poguera ocórrer, (amagar) els tres ases en un racó del bosc i ell es (enfilat) en un arbre frondós que hi (haver) solitari en la part més alta d'un tossal; de manera que l'atapeït ramatge l' (amagar) completament, i així, sense ser vist, (dominar) tot el paisatge que hi havia als seus voltants.

Ali Babà i els quaranta lladres (text adaptat)

2. Observa els textos següents extrets d'*Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders. Classifica els verbs subratllats dins la taula.

Qüestions de tràmit

Van dir al reu que tenia el dret d'una última voluntat, però ell respongué que passava, perquè no s'entendrien pas.

Balanç

Tot just quan estava a punt d'abastar la galleda, va fallar-li una cama i caigué al pou. Mentre queia, va passar-li allò tan conegut de veure d'un cop d'ull tota la seva vida. I la va trobar llisa, igual i monòtona (dit sigui entre nosaltres), de manera que s'empassà l'aigua d'ofegar-se amb una exemplar resignació.

Obcecació

Entre anar al cel o quedar-se a casa, va preferir això darrer, a desgrat del poder de la propaganda contrària, i del fet que a casa seva hi havia goteres i moltes i moltes variades privacions.

imperfet	passat simple	passat perifràstic

3. Llig i estudia el passat simple de les tres conjugacions. Després emplena la taula amb passats simples.

trobar	haver	servir
jo trobi	jo vingui	jo serví
tu trobares	tu vingueres	tu servires
ell trobà	ell vingué	ell serví
nosaltres trobàrem	nosaltres vinguérem	nosaltres servírem
vosaltres trobàreu	vosaltres vinguéreu	vosaltres servíreu
ells trobaren	ells vingueren	ells serviren

jo	alci				
tu		reberes			
ell/ella			fou		
nosaltres				anàrem	
vosaltres					sofríreu
ells/elles					veren

4. El passat simple i el passat perifràstic tenen exactament el mateix valor. Substitueix-ne un per l'altre en les oracions següents:

- 1 Jo necessiti una nova personalitat
- 2 Nosaltres creguérem en les nostres possibilitats
- 3 L'assumpte se'ls desfèu a les mans
- 4 Partíreu tot seguit

5. Observa la notícia següent. Conjuga en la forma adequada els verbs que trobaràs en infinitiu entre parèntesis. Hauràs d'alternar imperfets i passats simples o perifràstics.

Ahí a les set del matí dos cotxes que (circular) en direccions contràries per l'avinguda de les avingudes (xocar). Cap dels testimonis (explicar-se) què havia passat. Els dos cotxes es (trobar) al mig del carrer i es (fregar) lleument de manera que tots dos (quedar) en direcció oposada a la que (volar) seguir. Tot (acabar) amb intercanvi de papers i una encaixada de mans.

De vegades les narracions poden utilitzar el present. Subradlla els verbs en present d'indicatiu d'aquest fragment narratiu i classifica'ls segons la conjugació.

Sempre m'han fet horror els timbres. Fins i tot durant el dia, al despatx, conteste sempre al telèfon amb un cert neguit. Però de nit, sobretot quan em sorprén al ple del son, el repic del telèfon provoca en mi un veritable pànic animal que he de dominar abans de poder coordinar suficientment els meus moviments per encendre el llum, llevar-me i anar a despenjar l'aparell. Aleshores em sent morir, patisc tremolors i he de fer un nou esforç per anunciar amb veu calma: "Arthur Browning a l'aparell"; però només retrobe el meu estat normal quan reconec la veu a l'altre extrem del fil, i només em tranquil litze del tot quan sé per fi de qui es tracta.

GEORGE LANGELAAN, text adaptat de *La mosca*

1a conjugació		2a conjugació		3a conjugació	
infinitiu	present	infinitiu	present	infinitiu	present
contestar	conteste				

Llig i estudia el present d'indicatiu de les tres conjugacions.

trobar	perdre	dormir	patir
jo trobe	jo perd	jo dorm	jo patisc
tu trobes	tu perds	tu dorms	tu pateixes
ell troba	ell perd	ell dorm	ell pateix
nosaltres trobem	nosaltres perdem	nosaltres dormim	nosaltres patim
vosaltres trobeu	vosaltres perdeu	vosaltres dormiu	vosaltres patiu
ells troben	ells perden	ells dormen	ells pateixen

La tercera conjugació té dues formes: la pura i la incoativa. El verb *dormir* que acabes d'estudiar es conjuga amb la forma pura, però la majoria dels verbs de la tercera conjugació uilitzen la forma incoativa, com *patir*. Observa que el present incoatiu té dues variants: la primera, més formal, pròpia dels textos escrits; la segona, més col·loquial, pròpia dels textos orals.

Llig i estudia el present de la tercera conjugació incoativa.

formal	col·loquial
jo servisc o serveixo	jo servisc
tu serveixes	tu servixes
ell/ella serveix	ell/ella servix
nosaltres servim	nosaltres servím
vosaltres serviu	vosaltres serviu
ells/elles serveixen	ells/elles servixen

A continuació tens una narració que utilitza el present d'indicatiu per fer més viu el partit de futbol que juguen uns joves. Completa els buits amb el present adequat.

Els ànims dels jugadors s'exaltaven més i més, els uns creient-se guanyadors i els altres animant-nos a guanyar. Enmig de tot aquest sarau el Torres (*agafar*) el baló de dins la nostra àrea de meta, se'n va corrent com un coet cap a la porteria contrària, tot agafant desprevinguts els jugadors de vuité; (*avançar*) i avança, es planta a quatre metres del porter, suta i (*fer*) un gol com un campanar.

El gol (*capgirar*) el joc. Els de vuité es (*replegar*), els fans ens (*animar*) encara més, nosaltres (*prendre*) moral, ens (*encoratjar*), però la defensa de vuité (*ser*) dura de pelar. A dos minuts del final (*semblar*) que el partit acabarà en empat.

—Tots dins l'àrea contrària —ens (*manar*) el tutor.

L'àrbitre no (*saber*) on posar-se ni on mirar. Hi (*haver*) un batibull de peus i cames, i el baló que (*entropassar*) per totes bandes. Hi ha puntellades, colzades, parades de cameta, paraules de desesperació. El Tomàs, que ja havia perdut l'òremus, em (*pegar*) una puntellada enmig de la canella, em deixa ben coent i quan em (*refer*) li la (*volar*) tornar. Però com jo (*ser*) poc traçut li pegue al baló que en aquell precís moment (*venir*) a parar involuntàriament davant del meu peu esquerre, i veig com, amb un efecte que jo no havia previst, entra dins la porteria contrària; també (*veure*) la cara que posa el porter i els jugadors de vuité, que (*buscar*) el baló i el (*veure*) dins la porteria. El silenci més pregon (*regnar*) entre el públic durant unes dècimes de segon. Aleshores jo vaig i em (*posar*) a cridar:

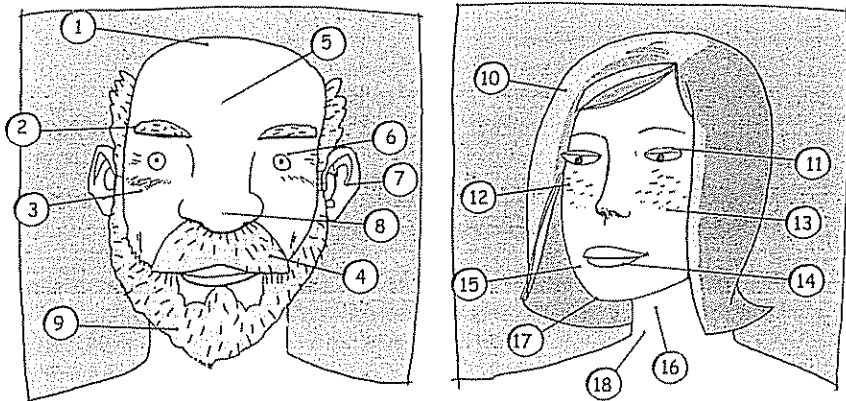
—Gol! Gol! Gol!

I tot el món crida gol, i (*aplaudir*), i els jugadors del meu equip es (*llançar*) damunt meu abraçant-me.

JOAN PLA, *La màquina infernal*

EL COS HUMÀ

Observa els dos dibuixos que tens a continuació. Relaciona cada una de les parts amb els substantius següents:

arrugues, barba, bigot, boca, cabells, calba, cella, coll, front, galta, mandíbula, mentó, nas, orella, parpella, pigues, uil, gola

1 _____	7 _____	13 _____
2 _____	8 _____	14 _____
3 _____	9 _____	15 _____
4 _____	10 _____	16 _____
5 _____	11 _____	17 _____
6 _____	12 _____	18 _____

- Un vulgarisme és una expressió pròpia del llenguatge en situacions informals, vulgars
- Un barbarisme és una falta comesa contra la normativa lingüística, en moltes ocasions per influència d'altres llengües

Cal tindre en compte que en una parla relaxada, informal, usem expressions que no són correctes gramaticalment. Relaciona les expressions incorrectes següents amb les corresponents normatives:

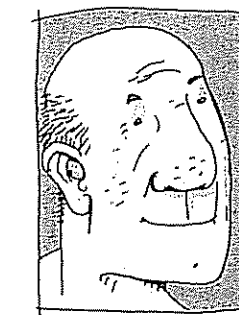
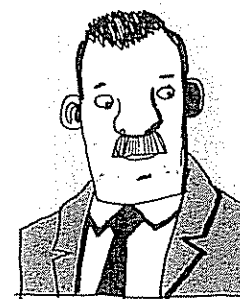
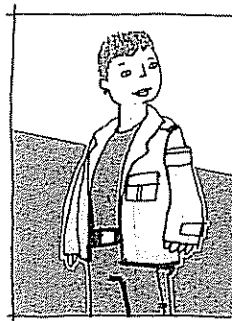
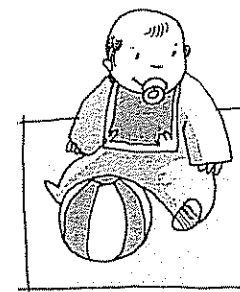
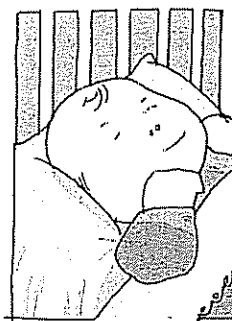
1 la front → _____	4 la peca → _____
2 una mucca → _____	5 el dent → _____
3 la mola → _____	6 la mejilla → _____

Corregeix les expressions incorrectes següents:

- Em fa mal la barriga _____
- Tinc una ferida en la munyeca _____
- Té unes pantorrilles molt gruixudes _____
- Li ha caigut damunt els musles _____
- Té els hombros caiguts per la pena _____
- S'ha fet un esquinç al tobillo _____

Associa cada una d'aquestes paraules amb un dels dibuixos que tens a continuació:

adolescent, bebé o nadó, persona adulta, vell o ancià, xica o noia o al lota, xiquet o infant

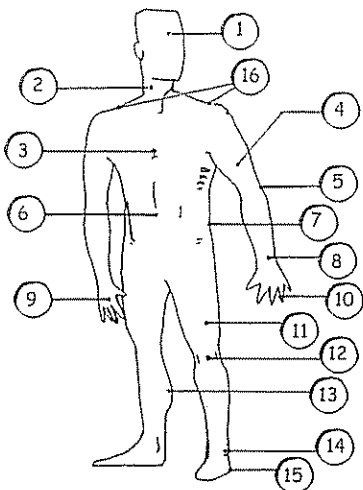

Indica en aquest text les accions que solem fer cada dia, tot utilitzant els verbs que tens a continuació:

alce. berene. camine. contem. descanse. desdejune. dine. dormir. duixe. entrem. és. esmorze. estudie. faig. hi ha. isc. me'n vaig. agafe. mire. mirem. realitzem. rente. salute. sopem. torne. travesse. vestisc. xarre

De matí m'..... em les dents i em Em i ràpidament al cole l'autobús i després uns 500 metres fins que la porta d'entrada del meu centre els companys i. tots alhora. en classe tot tipus d'activitats acadèmiques, esportives, artístiques. En el descans i també amb els companys. i esport Després a casa i amb la resta de la família. mentre la televisió. una estoneta i cap a les set i a fer una volteta amb la colla fins a l'hora de sopar ben prompte. a ma casa. i després encara ens què ha passat durant el dia Si alguna peli interessant a la tele la però normalment l'hora d'anar a fins al dia següent

Observa el dibuix següent i indica les parts del cos corresponents. Posa al davant de cada una l'article escaient.

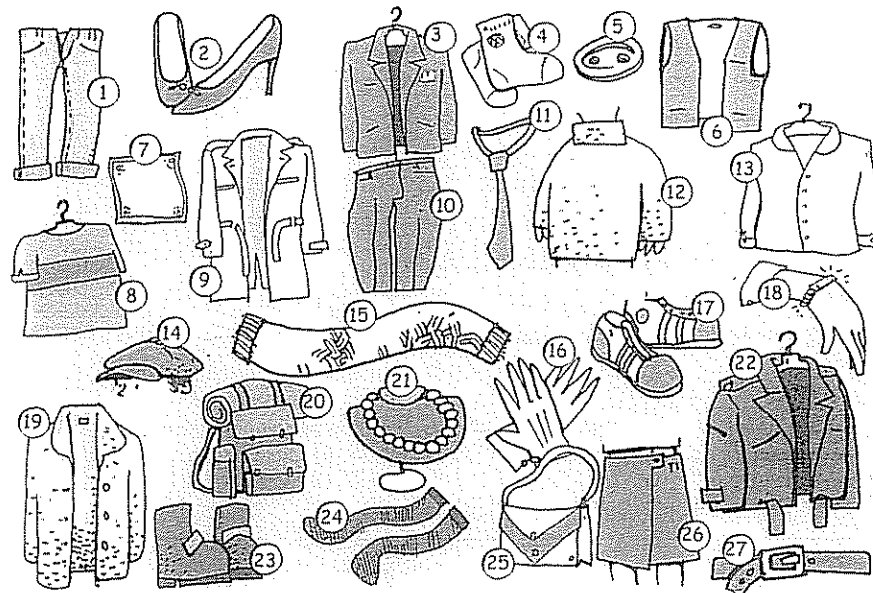

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16

panxa, monyica, braç, turmell, cap, panxell o tou de la cama, muscles o espatles, cintura, peu, colze coll, genoll, pit, mà, cuixa, dits

ELS VESTITS

Relaciona les peces de vestir que t'indiquem amb els dibuixos que tens a continuació:

americana, botes, botó, brusa, caçadora. calces, calcetins, camiseta, collar, corbata. correja, falda, gavardina, gorra, guants, jaqueta, jupetí, mocador, moxilla. pantaló, polsera, sabates de taló alt. esportives, suèter. vaquer, bufanda, bossa

1	10	19
2	11	20
3	12	21
4	13	22
5	14	23
6	15	24
7	16	25
8	17	26
9	18	27

Corregeix les incorreccions de les frases següents:

1 Li hem regalat entre tots un rellotge de pulsera.

2 És aquell de les gafes de sol

3 S'ha tacat la blusa amb lleixiu

4 En les festes tots porten xaleco negre

5 No m'ix la sortija del dit, el tinc unflat

6 M'he comprat unes deportives molt boniques

Cal tindre en compte que hi ha paraules que són polisèmiques, tenen més d'un significat. Emplena els buits següents:

1 Li han eixit _____ perquè no dorm
(taca moradenca que ix davall els ulls a causa del malestar o del cansanci)

2 S'ha deixat les _____ de sol, i no pot conduir
(instrument òptic per a corregir els defectes de la visió)

3 S'ha fet un _____ al braç en entrar per la porta
(senyal que ix al cos a causa d'alguna contusió o pressió violenta)

4 No m'agraden els llibres que recorden que el cel és de color _____
(color de l'espectre solar entre el verd i el violeta)

5 És més _____ que el seu germà, que no arribà mai d'hora a escola
(nom d'animal que equival a gandul, mandrós, peresós)

6 Tot el món se sorprén quan liadra el meu _____ perquè pareix afònic
(mamífer carnívor domèstic de la família dels cànids)

7 És una persona tan reservada, tan callada, tan mediocre, tan _____
(dit de la persona poc notable, mancat de brillantor, de relleu)

8 Hui fa un dia boirós, fins i tot els núvols estan _____
(color intermedi entre blanc i negre)

LA FAMÍLIA

A més de les paraules que indiquen les relacions familiars més comunes (pare i mare, germà i germana, fill i filla) volem que faces l'arbre genealògic de la teua família utilitzant també aquestes paraules que de vegades no coneixem del tot:

nora: muller del fill respecte dels pares d'aquest

gendre: marit de la filla respecte dels pares d'aquesta

sogre/sogra: pare o mare d'un dels cònjuges respecte a l'altre

nebot/neboda: fill/a d'un germà o d'una germana

oncle: germà del pare o de la mare (i per extensió la parella de la tia)

tia: germana del pare o de la mare (i per extensió la parella de l'oncle)

cosí/cosina: fill o filla d'un oncle o d'una tia

iaio/iaia o avi/àvia: pare i mare, respectivament, dels pares

nét/néta: fill i filla, dels fills

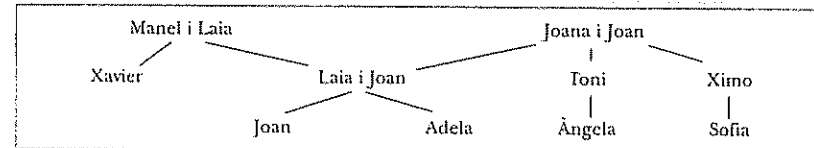
tete/teta: el germà o la germana més gran

Exemple:

Jo sóc el tete d'Adela. Tenim dues cosines, Àngela i Sofia, que són, respectivament, filles dels dos germans del meu pare, Toni i Ximo. Mon pare es diu Joan, com jo, i ma mare es diu Laia.

Els meus iaïos es diuen Manel i Laia, per part de ma mare, que té un germà, mon oncle Xavier.

La sogra de ma mare es diu Joana i el sogre, Joan.

Ara emplena els espais buits del text següent amb les teues dades i després intenta dibuixar l'arbre genealògic de la teua família:

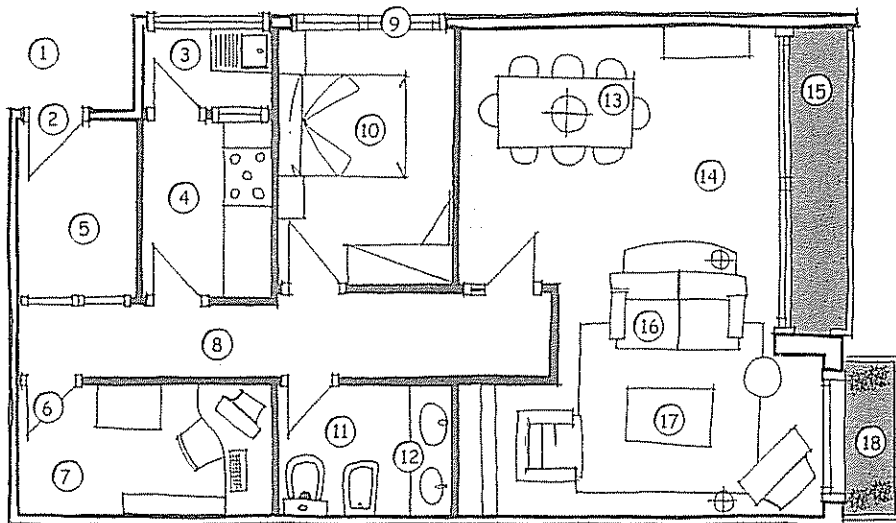
Tinc _____ germà/germans, que es diu/diuen _____ Ma mare es diu _____ i mon pare, _____

Tinc _____ cosí/cosins que es diu/diuen _____ i jo sóc el nebot dels seus pares, que es diuen _____

Els meus iaïos paterns es diuen _____ i _____, i els materns _____ i _____

LA CASA

Observa el plànol següent i relaciona els substantius que et proposem amb els elements numerats del dibuix:

balcó, bany, llit, corredor o passadís, cuina, entrada, estudi, finestra, lavabo, llavador o safareig, menjador, porta, replà, sala d'estar, taula, terrassa, vestíbul, sofà

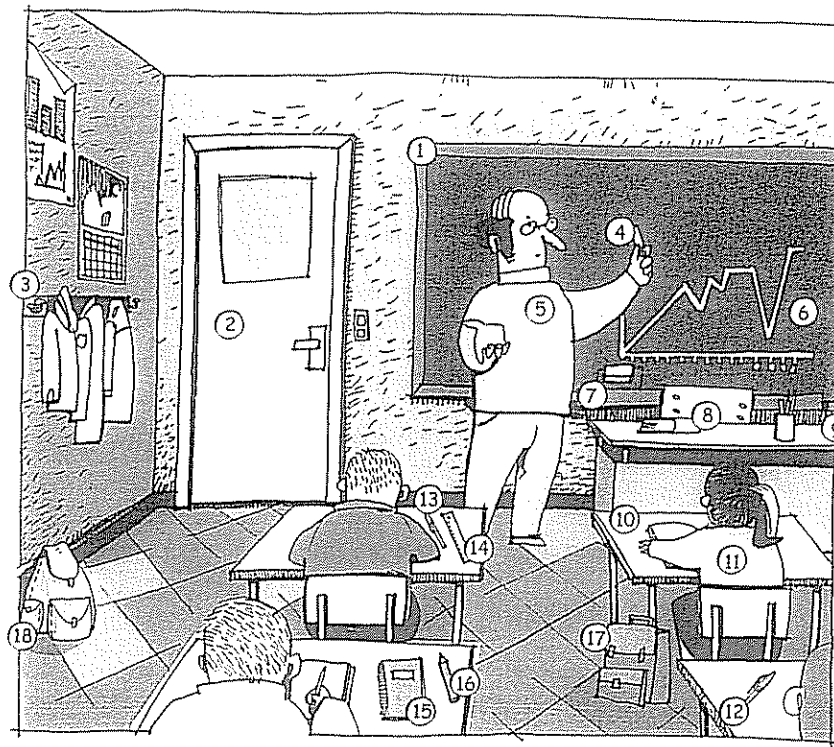
1 _____	7 _____	13 _____
2 _____	8 _____	14 _____
3 _____	9 _____	15 _____
4 _____	10 _____	16 _____
5 _____	11 _____	17 _____
6 _____	12 _____	18 _____

Corregeix les expressions incorrectes següents:

1 rellano → _____	6 armari empotrat → _____
2 llavaora → _____	7 ventanilla → _____
3 calentador → _____	8 mesita → _____
4 pila → _____	9 comedor → _____
5 desllunat → _____	10 saló d'estar → _____

LA CLASSE

Observa el dibuix següent i relaciona les imatges numerades amb les paraules que relacionem tot seguit. Després escriu-les amb l'article corresponent

alumna, bolígraf, cartera, clarió o guix, esborrador, gràfic, llapis, llibre, motxilla, perxa, pissarra, ploma o estilogràfica, porta, professor, pupitre, quadern, regle, taula del professorat

1 _____	7 _____	13 _____
2 _____	8 _____	14 _____
3 _____	9 _____	15 _____
4 _____	10 _____	16 _____
5 _____	11 _____	17 _____
6 _____	12 _____	18 _____

Intenta emplenar els buits que tens en aquest text amb les paraules que t'ofereix a continuació:

assignatura, avaluació, biologia, classe, directora, dossier, examen, experiment, laboratori, llibreta, professor, repesca, sala d'actes, sala d'audiovisuals, unitat

Aquest matí he arribat i la _____ m'ha dit que la meua _____ estava a la _____ perquè la _____ estava ocupada pel grup de l' _____ Llenguatge i imatge. Quan he passat pel _____ hi he vist el _____ de _____, que estava fent un _____, i m'he adonat que aquesta _____ encara no havíem fet cap _____ de ciències i que jo tenia la _____ sense completar. A més ens havia donat un _____ de retalls d'informació sobre la _____ que estem donant i encara no l'havia repassat. De segur que m'envia a la _____ perquè és un «tio» una miqueta dur.

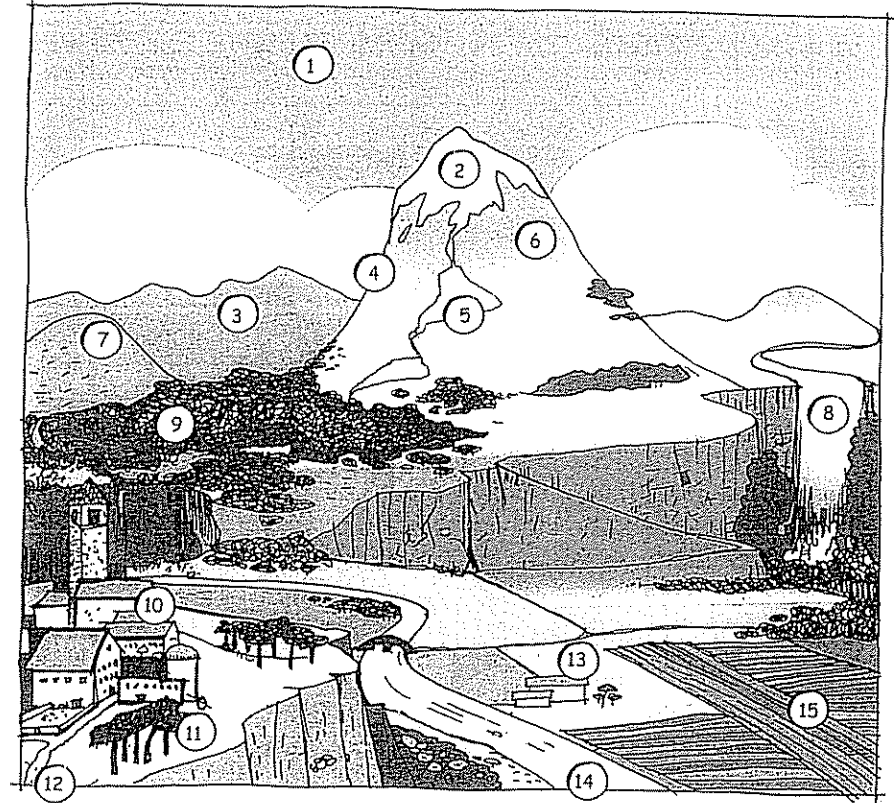

Corregeix les expressions incorrectes següents:

- 1 El professorat s'ha reunit per a l'evaluació _____
- 2 M'han posat sobresalient _____
- 3 Doneu-me més tissa i useu el borrador _____
- 4 No he jugat a futbol en gimnàsia perquè no duia la roba adequada _____
- 5 Agafeu la regla i traceu una recta _____
- 6 No us deixeu cap motxila a la classe _____
- 7 Feu un borrador abans de començar la redacció _____

EL CAMP I LA CIUTAT

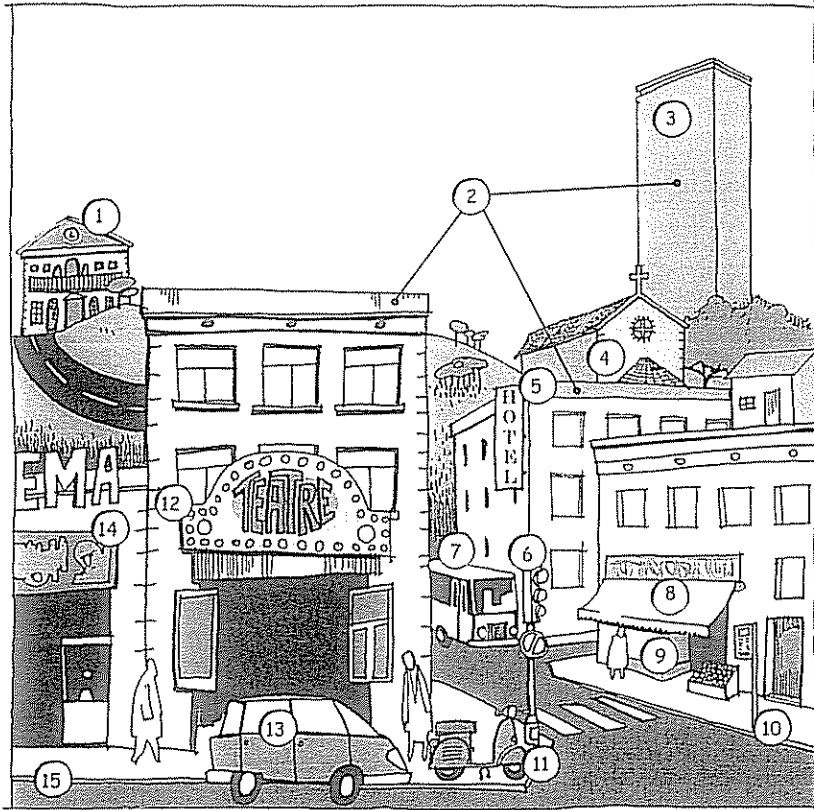
Observa el dibuix següent i relaciona cada una de les parts numerades amb les paraules que tens a continuació:

bosc, serralada, cascada, mas, cel, puig, riu, neus perpètuas, camps cultivats, arbres, muntanya, glacera, poble, vessant, camí

1 _____	6 _____	11 _____
2 _____	7 _____	12 _____
3 _____	8 _____	13 _____
4 _____	9 _____	14 _____
5 _____	10 _____	15 _____

3. Observa el dibuix següent i relaciona cada una de les parts numerades amb les paraules que tens a continuació:

carrer, botiga, gratacels, semàfor, cinema, edificis, cotxe, teatre, església, autobús, aparador, hotel, moto, parada de bus, ajuntament

1 _____	6 _____	11 _____
2 _____	7 _____	12 _____
3 _____	8 _____	13 _____
4 _____	9 _____	14 _____
5 _____	10 _____	15 _____

3. Subratlla les paraules incorrectes de les frases següents i busca les correctes en la sopa de lletres que tens a continuació:

- 1 Demà aniré més prompte al col lege
- 2 He d'amar precís al matadero.
- 3 Ja havien tancat la pescaderia quan he arribat.
- 4 Han tancat el polideportiu del barri
- 5 Han fet un jusgat totalment nou

Ara intenta trobar-hi tretze noms de botigues, institucions o instal·lacions lúdiques que hi pot haver a la localitat on vius. Després escriu-los tots en el llistat que tens al costat de la sopa de lletres:

C	Z	P	O	L	I	E	S	P	O	R	T	I	U	S	1
D	A	F	G	E	T	U	O	I	L	E	D	R	T	U	2
E	M	D	B	F	V	B	N	M	K	S	E	F	G	P	3
J	B	A	N	C	F	V	B	T	O	T	G	B	A	E	4
C	U	K	N	E	S	C	O	R	X	A	D	O	R	R	5
H	L	J	M	M	F	U	I	D	T	U	C	P	A	M	6
I	A	H	O	E	C	T	C	R	O	R	V	O	T	E	7
L	T	Z	I	N	X	B	A	R	P	A	B	L	G	R	8
N	O	A	P	T	E	G	T	G	L	N	N	M	E	C	9
M	R	W	L	E	P	E	S	C	A	T	E	R	I	A	10
S	I	D	J	R	C	B	E	A	S	A	Q	R	T	T	11
Q	V	G	D	I	Z	C	M	I	Z	X	C	F	G	J	12
W	C	V	C	G	P	I	S	C	I	N	A	F	G	L	13
F	B	C	R	O	D	F	H	A	L	V	B	N	M	P	14
G	U	O	T	I	C	T	B	M	R	J	A	E	R	T	15
H	T	L	U	U	C	O	R	R	E	U	S	P	A	T	16
J	Y	L	I	T	R	F	P	A	P	T	L	L	Z	G	17
L	M	E	R	C	A	T	L	F	T	J	M	N	D	J	18
I	J	G	B	Y	P	F	M	E	R	A	C	M	G	F	19
P	H	I	G	H	F	V	U	D	F	T	V	B	V	C	20

4. Corregeix les expressions que són incorrectes gramaticalment i que hem subratllat.

- 1 Aquella senyora s'ha posat morà _____
- 2 Tots els dillunsos vaig al metge _____
- 3 La meua moto és gris i la teua verd i blau _____
- 4 Bons Nadals _____
- 5 Per junio o julio vénen els meus pares _____
- 6 El giner vinent complirà dotze anys _____

1. L'ALFABET

1. Resposta oberta

2. Resposta oberta

3. 1 Agut; 2 Artigues; 3 Bort; 4 Caldach; 5 Escrig; 6 Escuder; 7 Fabra; 8 Ferrer; 9 Font; 10 Gaspar; 11 Giner; 12 Llop; 13 Lluch; 14 Martí; 15 Miró; 16 Monfort; 17 Pitarch; 18 Ripollés; 19 Roig; 20 Sabater

4. 1 Dolors; 2 Pau; 3 Enric; 4 Francesc; 5 Jordi; 6 Miquel

5. Resposta oberta

6. 1 Joan Brossa; 2 Josep Carner; 3 Salvador Espriu; 4 Jaume Fuster; 5 Joan Fuster; 6 Maria Mercè Marçal; 7 Joan Oliver; 8 Carme Riera; 9 Mercè Rodoreda; 10 Montserrat Roig; 11 Isabel-Clara Simó; 12 Ferran Torrent

2. ELS DIFTONGS

1. amb diftong: Pasqua, guant, rei, llengües, cau, Grau, llei; sense diftong: que, raïm, faena, roí, graó

2. monosíl·labs: mai, peu; bisíl·labs: riure, llengua, peüc; trisíl·labs: roïna, aigüera, aixeta, aiguardent; quadrisíl·labs: novel·lista, papallona, gimnàstica

3. decreixents: rei, boina, cuina, fauna, lleu, riu, cou, lluu; creixents: llengua, llengües, pingüi, llenguota, quatre, eqüestre, terraqüi, quòrum

4. 1 bou: decreixent; 2 desmai: decreixent; 3 bilingüe: creixent; 4 quatre: creixent; 5 calaix: decreixent; 6 quasi: creixent; 7 heroi: decreixent; 8 lliure: decreixent; 9 conseqüència: creixent; 10 caure: decreixent.

5. diftong decreixent: aire, peix, sou, buit, jersei, roure, beure, caure, ou, niu, pau; diftong creixent: Pasqües, quota, guant, qüestió, pingüi, quòrum; sense diftong: roig, paquet, veïna, que, quilo, passeig, pèrdua, guerra

6. 1 far-mà-ci-a; 2 pèr-du-a; 3 cle-mèn-ci-a; 4 pa-ci-èn-ci-a; 5 tè-bi-a; 6 Va-lèn-ci-a; 7 Dé-ni-a; 8 Xà-bi-a

7. amb diftong: Pau, Remei, Neus, Laura, Reis, Jaume, Aina; sense diftong: Daniel, Sílvia, Ezequiel, Raül, Núria, Saül, Jeremies, Sònia, Antònia, Joan

8. amb diftong: aixeta, ciutat, riu, aire, aigua, paraula, quatre, quota; sense diftong: veïns, ràdio, bèstia, suar, tenia, país, paella

9. 1 una; 2 dues; 3 quatre; 4 tres; 5 tres; 6 quatre; 7 dues; 8 dues; 9 tres; 10 dues; 11 tres; 12 quatre

10. diftong decreixent: peu, rei, boina, bou, aixeta; diftong creixent: pingüi, aigua, quatre, guant, llengua; hiat: violí, camió, diana, fuet, coet

3. L'ACCENTUACIÓ

1. s'accentuen les paraules que acaben en vocal: Castelló, valencià, Benifaió, camió, camí; *as, es, is, os, us*: arròs, anglés, pastís, barnús, Vinaròs, canemàs; *en, in*: Berlín, suspén; paraules sense accent: cantaran, Rainon, vindran, Vila-real, algun, camions, pa, pi, valencians, paret, camins

◦ Les paraules agudes s'accentuen quan acaben en vocal; *as, es, is, os, us, en, in*. Els monosíl·labs normalment no s'accentuen

2. 1 capità; 4 encén; 5 acordió; 6 pastís; 8 acció; 9 ambició; 11 arròs; 12 cafè; 13 jardí

3. 1 alcoià; 3 valencià; 4 alacantí; 5 anglés; 6 tortosí; 7 xativí; 8 suís; 9 francés; 12 algerià.

4. 1 desmai; 2 anireu; 3 remei; 4 palau; 5 esglai; 6 dormireu; 7 cantareu; 8 cofoi

5. S'accentuen les paraules que acaben en diftong decreixent: anàveu, venieu; *an, on, un*: hexàgon, plàtan, telèfon; consonant + *s*: exàmens, certàmens; altres consonants: Pacífic, Càlig, Atlàntic, Benicàssim, préssec, bròfec, rètol, gràfic, líquen; paraules sense accent: Espanya, Alboraià, examen, plana

◦ S'accentuen les paraules planes que no acaben en vocal; *as, es, is, os, us, en, in*

6. cantava, cantaves, cantava, cantàvem, cantàveu, cantaven; parlava, parlaves, parlava, parlàvem, parlàveu, parlaven; dormia, dormies, dormia, dormíem, dormíeu, dormien; cosia, cosies, cosia, cosíem, cosíeu, cosien

7. amb hiat: farmàcia, pèrdua, València, Sílvia, història, glòria, ciència, ràdio, església; sense hiat: tómbola, fórmula, esdrúixola, biòloga, mecànica, música, llòbrega

138 1 biòloga; 2 geòloga; 3 astrònoma; 4 matemàtica; 5 arqueòloga; 6 psicòloga; 7 astròloga; 8 física; 9 filòloga; 10 farmacèutica

139 1 Sílvia; 4 Antònia; 6 Sònia; 7 Núria

140 2 francès; 3 mecànica; 5 guàrdia; 6 històric; 7 diàleg; 10 comèdia; 11 exàmens; 12 cardiòleg

141 teníem; podíem; havíem; espècie; tensió; només; érem; matèria; després; difícil

4. L'ACCENT DIACRÍTIC

142 1 bé/be; 2 es/és; 3 ma/mà; 4 mòlt/moït; 5 nèt/net; 6 ós/os; 7 pèl/pel; 8 sé/se; 9 sí/sí; 10 tè/te; 11 mes/més; 12 sòl/sol

143 ós; os; be; sol; món; mà; pèl; déu; deu; més

144 1 és; 2 es; 3 és; 4 es; 5 és

145 1 son; 2 són; 3 pèl; 4 bé; 5 pel; 6 déu; 7 mon; 8 més; 9 món; 10 óssos

5. L'APOSTROF I L'ARTICLE

146 1 article: l'oncle, l'aire, l'equipatge; preposició: d'anar, d'allò, d'arreglar-li; pronoms febles: s'estava, s'acostava, s'encarregarien

147 de l'home, d'on, d' enamorats, l'home, s'hi, l'home, s'apaguen, d'aquell, l'home, d'espant, d'orgull, l'alcalde, l'alcalde, d'un, l'home, l'home

148 Les úniques paraules que es poden apostrofar són: l'article, la preposició *de* i els pronoms febles

149 1 el jardí; 2 el bàsquet; 3 l'herba; 4 la galta; 5 l'arbre; 6 l'àguila; 7 el futbol; 8 l'orella; 9 l'ull; 10 l'òliba; 11 l'ou; 12 l'handbol; 13 el nas; 14 el front; 15 l'au; 16 la mà; 17 l'hora; 18 el front; 19 el llavi; 20 l'elefant

150 1 la universitat; 2 l'illa; 3 l'hulla; 4 la universitària; 5 l'infermer; 6 la importància; 7 la idioma; 8 l'ungla; 9 la il·lusió; 10 l'hipopòtam; 11 l'universitari; 12 la història; 13 l'important; 14 l'il·lusionista; 15 la ignorància; 16 l'himne; 17 l'arbust; 18 la infermera; 19 l'històric; 20 l'idiota; 21 la il·lusionista

151 1 la humitat; 2 l'hora; 3 l'avió; 4 l'arbre; 5 la il·lusió; 6 l'ull; 7 l'ungla; 8 la universitat; 9 l'illa; 10 l'urna; 11 la mà; 12 l'ordre; 13 el ban; 14 la urgència; 15 l'horta; 16 l'home; 17 l'adjectiu; 18 l'acció; 19 l'aranya; 20 l'erició

• No apostrofa l'article *la* davant *i* o *u* àtones. Exemples: *la infermera*, *la universitat*.

152 la a; la be; la ce; la de; la e; la efa; la ge; la hac; la i; la jota; la ca; la efa; la ema; la ena; la o; la pe; la cu; la erra; la essa; la te

153 1 el ianquí; 2 la iarda; 3 el iogurt; 4 el iot; 5 la iaia; 6 el iaio; 7 el iambe; 8 el iode

154 1 L'ull, l'horitzó; 2 l'horabaixa; 3 l'i, la efa, la ema; 4 l'empresa, l'obsequi; 5 Què has; 6 d'infermera, l'hospital; 7 la universitat; 8 Quina hora; 9 d'escoltar, del iaio.

6. LES CONTRACCIONS

155 1 pel; 2 cal; 3 dels; 4 al; 5 pels; 6 de la; 7 a la, al

156 1 A l'estiu; 2 de l'institut; 3 per l'hospital; 4 a la piscina; 5 a l'avió; 6 a l'hort; 7 als horts; 8 al carrer

157 1 de l'hort; 2 de la universitat; 3 pel camí; 4 de l'arquitecte; 5 de l'editor; 6 a l'institut; 7 de ca l'herbolari

7. ORTOGRAFIA DE B/V

158 1 abraçar; 2 fabricar; 3 moblar; 4 repoblar; 5 empobrir; 6 brindar

• Escriurem *b* davant les consonants *r* i *l*. Exemples: *abraçar* i *repoblar*.

159 1 b; 2 a; 3 c; 4 d; 5 c; 6 g; 7 f; 8 h

• Si una paraula s'escriu amb *u*, el seu derivat s'escriurà amb *v*. Exemple: *blau-blava*. Si una paraula s'escriu amb *p*, el seu derivat s'escriurà amb *b*. Exemple: *llop-lloba*.

160 cantava, cantàvem; parlava, parlàvem; viatjava, viatjàvem; netejava, netejàvem; caçava, caçàvem

• L'imperfet d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació s'escriu amb *v*, a diferència del que passa en castellà. Exemple: *cantava*, en català, *cantaba*, en castellà.

- 14) 1 calb; 2 boina; 3 blat; 4 televisió; 5 sivella; 6 carabassa; 7 ganivet; 8 vaixell; 9 vuit; 10 cavall; 11 vaca; 12 llavi; 13 núvol; 14 vella; 15 bossa; 16 ceba; 17 bou; 18 brusa; 19 balena; 20 herba; 21 abella; 22 avet

8. ORTOGRAFIA DE LA H

- 1) ou; hospital; ham; ona; os; helicòpter; hipopòtam; herba
- 2) 1 cohesionar-cohesió; 2 exhaustiu-exhaust; 3 exhibició-exhibir; 4 subhasta-subhastar; 5 exhalació-exhalar; 6 adherir-adhesió; 7 exhaurir-exhaurir; 8 exhortar-exhortació
- 3) Resposta oberta
- 4) 1 hamaca; 2 habitació; 3 hivern; 5 hotel; 6 honor; 7 hivernacle; 8 homicida; 9 humor; 10 hípica; 11 home
- 5) hemicicle, hemisferi, hemiplegia, hemístiqui; hematoma, hemofília, hemodiàlisi, hemoglobina; heptàgon, heptaedre, heptasil lab; hexasil lab, hexàgon, hexaedre; hidroavió, hidràulic, hidrocefàlia; hipermercat, hipertensió, hiperespai, hipèrbole
- 6) 1 heptaedre; 2 heptàgon; 3 hemicicle; 4 hemiplegia; 5 hemisferi; 6 hematoma; 7 hemofília; 8 hidràulic; 9 hidrocefàlia; 10 hexasil lab; 11 hexàgon; 12 hipermercat; 13 hipèrbole; 14 hiperespai; 15 hipertensió

9. ORTOGRAFIA DE G/J

- 1) ga, go, gu: gos, paga, gorra, gola, regust, gust, gaspatxo; gue, gui: pagues, guerro, guinyol, guix, guisat, guerrer
- 2) jugar, jugue, jugues, juga; pagar, pague, pagues, paga; pregar, pregue, preguntes, prega; regar, regue, regues, rega; carregar, carregue, carregues, carrega
- 3) 1 grogues; 2 erugues; 3 sargues; 4 porugues; 5 vagues; 6 togues; 7 feixugues; 8 pagues; 9 fregues
- 4) ja, jo, ju: Jaume, Jordi, Julivert, Jupetí, Jove, Joglar, Juliol, Rajar, Joventut, Judici; ge, gi: pàgina, gendre, Girona, Geperut, Gèpa, Geologia
- 5) pujar, puge, pugues, puja; passejar, passege, passegues, passeja; assajar, assage, assages, assaja; sacsejar, sacsege, sacsegues, sacseja; batejar, batege, bategues, bateja

- 6) 1 joc; 2 gener; 3 llegir; 4 Jordi; 5 genocidi; 6 jardí; 7 boja; 8 verdejar; 9 general; 10 penja; 11 jugar; 12 jueu; 13 justícia; 14 Josep; 15 gegant; 16 passejar; 17 jo; 18 tarongina; 19 gimnàs; 20 gerani; 21 girafa; 22 penjat; 23 gespa; 24 Joan; 25 Roger; 26 Jesús; 27 injecció; 28 Jerusalem; 29 jeroglífic; 30 germà; 31 pàgina; 32 gelat; 33 Gemma; 34 fugir; 35 joventut; 36 subjecte; 37 adjectiu; 38 objecció; 39 jerarquia; 40 pujar

7) -ect: objecte, subjecte, projecte, trajecte, injectar, objectiu, adjectiu; -ecc: objecció, injecció, projecció; altres: Jeremies, jeroglífic, jersei, majestat, jesuïta, Jesús, Jerusalem, jerarquia

8) 1 angelical; 2 granger; 3 dirigent; 4 targeta; 5 justícia; 6 jugar; 7 injectar; 8 envejós; 9 tarongina; 10 rajoleta; 11 segellar; 12 esponjós; 13 agenollar; 14 joventut

9) 1 girafa; 2 taronja; 3 jove; 4 esponja; 5 rajoles; 6 granja; 7 genoll; 8 segell; 9 jocs; 10 just; 11 enveja

10. ORTOGRAFIA DE TG/TJ

1) * Només trobarem els dígrafs tg i tj entre vocals. Mai no els trobarem entre vocal i consonant.

2) -atge: garatge, tatuatge, companatge, viatge, missatge, salvatge, muntatge, imatge, voltatge, llenguatge; -etge: heretge, fetge, metge; verbs: viatjar, trepitjar, desitjar, enutjar, rebutjar; altres: platja, jutjat, relлотge, lletja, mitjons, pitjor, mitjà, petjada

3) 1 jutjar; 2 mitjana; 3 desitjar; 4 heretgia; 5 missatger; 6 relлотgeria; 7 enutjar; 8 muntatge; 9 lletja

4) 1 passejar; 2 desitjar; 3 viatjar; 4 pluja; 5 estiuejar; 6 enutjar; 7 rebutjar; 8 roja; 9 netejar; 10 jutjar; 11 platja; 12 pitjor

5) Resposta oberta

6) roig, roja, rojos, roges; boig, boja, bojos, boges; lleig, lletja, lletjos, lletges

7) 1 desitjos, desitjar; 2 passejar, passejada; 3 batejos, batejar

8) Resposta oberta

11. ORTOGRAFIA DE TX/IG/X

- 1 -tx: cotxe, dutxa, taixa, fitxa, despatxar; -ix: despatx, cartutx, escabetx, matx, esquitx, empatx;
-ig: safareig, boig, passeig, estoig, roig, lleig, fuig, faig, bombardeig, maig

- 2 El dígraf -tx- pot aparèixer entre vocals i a final de paraula. Exemple: *cotxe, despatx*.
3 El dígraf -ig- només pot aparèixer al final de mot. Exemple: *safareig*. Mai no el trobarem entre vocal i consonant.

- 4 1 despatxar; 2 escabetxar; 3 passejar; 4 bombardejar; 5 esquitxar; 6 empatxar; 7 bogeria;
8 llejor; 9 rogenç; 10 fixer; 11 desitjar; 12 empijorar

- 5 amb x a principi de mot: xafar, xoriç, xica, xec, xina, xut, sufa; en contacte amb consonant: panxa, punxa, porxo, ponxo, marxa, Conxa, orxata, arxiu; amb tx entre vocals: cotxe, ra, fixer, fletxa, borraxo, gaspatxo, píxer, clòtxina

- 6 Per a representar el so palatal africac sord [tʃ] escriurem x a principi de paraula i en contacte amb consonant. Escriurem el dígraf tx entre vocals. Exemple: *xut, punxa, fletxa*.

- 7 1 panxa; 2 roig; 3 dutxa; 4 fixer; 5 despatx; 6 perxa; 7 cartutx; 8 Conxa; 9 gaspatxo; 10 fuig;
11 boig; 12 cotxe; 13 marxa; 14 punxar; 15 carxofa

- 8 1 cotxe; 2 marxa; 3 gaspatxo; 4 carxofa; 5 Xile; 6 fitxa; 7 despatx; 8 orxata; 9 xec.

12. ORTOGRAFIA DE X/IX

- 1 -x (entre vocals): examen, taxi, oxigen, axil, la, axioma; x- (principi de mot): Xàtiva, xarop, xarxa, xaloc, xeringa; -ix (després de diftong): caixa, coix, faixa, rebaixes, bruixa, fluix, això, calaix

- 2 reixa, bruixa, peixos, calaixos, xeringa, xarxa, caixa, xarop

13. ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ: USOS DE LA COMA

- 1 1 gener, febrer, març, abril, maig, juny, juliol, agost, setembre, octubre, novembre i desembre
2 primavera, estiu, tardor i hivern; 3 gros, índex, dit del mig, anular i xic

- 2 1 Els colors que més m'agraden són: el roig, el blau, el verd, el groc i el taronja
2 Estaven tan desesperades, abatudes, espantades i desfetes que no eren conscients del que passava

- 3 Quan érem menuts jugàvem al sambori, a les boletes, a la ultimeta i a fer volar la milotxa
4 L'olor del romani, del timó, de l'espigol i dels pins em recorden la meua infantesa
5 Anirem de viatge a París, a Roma o a Londres

EL VOCATIU

- 1 Si el vocatiu va al principi de la frase, anirà seguit d'una coma
2 Si el vocatiu va enmig d'una frase, l'escriurem entre comes
3 Si el vocatiu va al final de la frase, l'escriurem després de comes

- 2 1 Gosset, dóna'm el xiulet
2 Carme, ajuda'm a tancar la porta
3 Fuig d'ací, Pau, que em poses nerviosa
4 Ves-te'n, gosset, No t'acostes
5 M'escolhes, Anna?
6 Jordi, has fet ja els deures?

- 3 1 La plaça del diamant, la novel·la més coneguda de Mercè Rodoreda, ha estat duta al cinema
2 L'autor de *Tirant lo Blanc*, Joanot Martorell, va morir sense veure publicada la seua obra
3 Joanot Martorell, l'autor de *Tirant lo Blanc*, era cunyat d'Ausiàs March
4 Qui matina fa farina, diu el refrany
5 Si estudiem, assegura la professora, podem aprovar
6 El meu company de classe, que és molt amable, m'ha deixat els apunts

- 4 1 Enric Valor, nascut a Castellà l'any 1911, és conegut per les seues adaptacions de rondalles populars
2 Joan Fuster, assagista polèmic i irònic, va morir l'any 1992
3 Xarxa teatre, el grup de teatre valencià més conegut internacionalment, va participar en la inauguració del Canal de la Mànega

- 5 1 El clima continental, que apareix a l'interior dels continents, es caracteritza per tenir uns hiverns llargs, freds i secs
2 El clima equatorial, que es caracteritza per les temperatures elevades i les pluges abundants, permet l'aparició d'una selva espessa
3 Les piràmides, que eren sepulcres reials, han passat a la història com els monuments més característics d'Egipte

- 6 1 La masovera se'n va al mercat. El dilluns compra lluç i el dimecres, faves tendres
2 Lluïsa estudia arquitectura i Pere, medicina
3 Pere va tornar de l'excursió molt alegre; però Pau, cansat
4 A mi m'agraden les matemàtiques i a Sílvia, la física

- 7 1 vocatiu; 2 aclariments i explicacions; 3 el lpsi verbal; 4 enumeracions

- 8 1 Les peres, les bresquilles, les prunes i les pomes són les fruites més habituals a l'estiu (Enumeració)
2 Si vols aprovar, Jaume, hauràs de treballar més (Vocatiu)
3 L'església del meu poble, que és al cim del turó, necessita una restauració urgent (Explicació: oració de relatiu explicativa)
4 Ausiàs March, poeta del segle XV, va escriure poesia amorosa (Aclariment: aposició)
5 Montse vol presentar-se a l'examen de valencià de l'Escola d'Idiomes i Gemma, al de la Junta Qualificadora (El lpsi verbal)
6 Els principals gèneres d'opinió són: l'editorial, la carta al director, l'article d'opinió i la columna (Enumeració)

14. SUBJECTE I PREDICAT

subjecte	predicat
els meus alumnes i jo les pel lícules de por vosaltres, els professors. l'equip de futbol del meu institut la càries	anirem al teatre m'agraden molt de vegades expliqueu massa de pressa ha guanyat el campionat és una malaltia infecciosa molt estesa

14.1 verbs: 1 menjava; 2 anaven; 3 heu fet; 4 parlem; subjectes: 1 Joan; 2 Els meus amics; 3 Vosaltres; 4 Nosaltres.

14.2 jo parle, tu parles, ell/ella parla, nosaltres parlem, vosaltres parleu, ells/elles parlen.

14.3 1 nosaltres; 2 jo; 3 tu

14.4 1 trobem; 2 sap; 3 fa; 4 creus; 5 han.

subjecte	predicat
Una empresa de ceràmica La falta de fred Els encertants de la travessa El conseller de Cultura Una gossa L'incendi d'un supermercat Dos científics valencians	pateix un xantaige per ordinador ha reduït les vendes cobraran més de mig milió d'euros farà la inauguració del curs salva un xiquet de ser envestit per un autobús causa 16 morts al Japó descobreixen una nova vacuna

15. EL COMPLEMENT DIRECTE. PRONOMS

15.1 1 la casa; 2 la veritat; 3 tots els secrets; 4 moltes coses

15.2 1 ton pare (en castellà porta preposició perquè es tracta de persones); 2 aquestes persones (en castellà porta preposició); 3 una novel·la molt interessant; 4 els companys de classe (en castellà porta preposició); 5 un pardalet

15.3 1 b; 2 c; 3 a; 4 e; 5 d; 6 f

	davant del verb		darrere del verb	
	davant vocal	davant consonant	darrere vocal	darrere consonant o diftong
masc. singular	l'	el	'l	-lo
masc. plural	els	els	'ls	-los
fem. singular	l'	la	-la	-la
fem. plural	les	les	-les	-les

15.4 Com que necessitava els llibres de text per a l'institut, vaig anar a la llibreria del barri a comprar-los. Vaig demanar-los (o «Els vaig demanar») al llibreter, però no els tenia. Per això, me'n vaig anar a una altra llibreria. El llibreter em va dir: «Agafa'ls tu mateix! Són damunt aquella taula!»

15.5 1 'n; 2 en; 3 -ne; 4 en, 'n

15.6 1 d; 2 a; 3 c, f; 4 b; 5 f, c; 6 e

15.7 1 en; 2 la; 3 l'; 4 el; 5 les; 6 -lo, el; 7 en; 8 ho; 9 -les; 10 el; 11 ho; 12 -los; 13 En; 14 -ne

16. EL COMPLEMENT INDIRECTE. PRONOMS

16.1 1 als meus amics; 2 per a Júlia; 3 a la professora; 4 als alumnes.

16.2 1 els bolígrafs; 2 un regal; 3 els exàmens; 4 la lliçó

16.3 1 CI: 'm, CD: la lliçó; 2 CI: et, CD: la clau de casa; 3 CI: li, CD: la moto; 4 CI: els, CD: la moto; 5 CI: -los, CD: un conte

16.4 1 A Joan; 2 A Maria; 3 A Joan i a Carles; 4 A Maria i a Carme

16.5 1 Vaig donar-los/Els vaig donar els bolígrafs. 2 Li he comprat un regal. 3 Li vam donar els exàmens. 4 La professora els explica la lliçó

complement indirecte – pronom de tercera persona

singular		plural	
masculí	femení	masculí	femení
li	li	els	els
		-los	-los
		ls	ls

1 4 els/-los; 2 Els/-los; 3 Els/-los; 4 Li/li

5 Volia fer un regal als meus pares, però no sabia què regalar-los. Els meu amic Jordi em va dir: «Ja ho sé! Compra'ls un hámster!» Em va semblar una idea genial. Així doncs, els vaig regalar un hámster! Però no sé si he encertat el regal, perquè van posar una cara molt rara quan els vaig ensenyar l'hámster.

6 1 Li he comprat un joguet; 2 Els portaré joguets; 3 Li contaré un conte; 4 Els contaré un conte; 5 Sempre els explica acudits; 6 Li ha dut el treball fet.

17. ELS COMPLEMENTIS CIRCUMSTANCIALS

1 1 CC de lloc; 2 CC d'instrument; 3 CC de temps; 4 CC de companyia; 5 CC de mode; 6 CC de lloc; 7 CC de temps; 8 CC de mode; 9 CC de temps; 10 CC de lloc.

2 1 Mon pare hi treballa; 2 Els novel·listes actuals les hi escriuen; 3 (No es pot fer la substitució pronominal) Demà no hi ha classe; 4 Hi aniré d'excursió; 5 No s'hi ha de conduir; 6 Les camises hi són; 7 M'agrada relaxar-m'hi; 8 No pots fer-hi les coses; 9 Les classes hi comencen; 10 Hi anirem amb vaixell.

3 1 En vinc; 2 Hi visc; 3 Hi aniré i en tornaré aviat; 4 Hi treballa; 5 Ja són a l'hotel. Hi dormiran dues nits; 6 Joan se'n va ara a Castelló i Lluís en vindrà a les 9 h.

4 1 el; 2 li; 3 les; 4 -los; 5 en; 6 'i; 7 en; 8 hi; 9 L'; 10 -los.

18. EL VERB: LES FORMES NO PERSONALS

1 alçar, alçant, alçat; anar, anant, anat; parlar, parlant, parlat; donar, donant, donat; saber, sabent, sabut; fer, fent, fet; perdre, perdent, perdut; batre, batent, batut; combatre, comba-

tent, combatut; dormir, dormint, dormit; sentir, sentint, sentit; patir, patint, patit; servir, servint, servit; collir, collint, collit.

2 1 Les formes no personals del verb són infinitiu, gerundi i participi; 2 En valencià hi ha tres conjugacions verbals. L'infinitiu dels verbs de la primera conjugació acaba en *-ar*. L'infinitiu de la segona conjugació acaba en *-er* o *-re*. L'infinitiu de la tercera conjugació acaba en *-ir*; 3 Els gerundis acaben en *-ant*, *-ent* o *-int*; 4 Els participis acaben en *-at*, *-ut* o *-it*.

3 beure, begut; moure, mogut; seure, segut; ploure, plogut; plaure, plàgut; caure, caigut; creure, cregut; beure, bevent; moure, movent; deure, devent; ploure, plovent.

4 1 Alguns verbs de la segona conjugació perden la *u* del radical i afegeixen la consonant *g* en el participi. Exemple: *beure-begut*.
2 Alguns verbs de la segona conjugació canvien la *u* del radical per una *v* en el gerundi. Exemple: *beure-bevent*.

5 1 anat, trobat, treballant; 2 mogut, plogut; 3 plovent; 4 arribat, degut; 5 caigut.

6 1 estendre, estés; suspendre, suspés; atendre, atés; sorprendre, sorprés; aprendre, après; prendre, pres.

19. EL VERB: L'IMPERFET D'INDICATIU

1a conjugació		2a conjugació		3a conjugació	
infinitiu	imperfet	infinitiu	imperfet	infinitiu	imperfet
trobar	trobava	ser	era	servir	servia
mullar	mullava	tenir/tindre	tenia		
acabar	acabava	fer	feia		
vigilar	vigilava	viure	vivia		
anomenar	anomenaven				

2 1 L'imperfet d'indicatiu de la primera conjugació, en valencià, s'escriu amb la consonant *v*, mentre que en castellà s'escriu amb *b*.
2 L'imperfet d'indicatiu de la segona i tercera conjugació no porta accent gràfic, perquè és paraula plana acabada en vocal.

3 Resposta oberta.

44. En l'imperfet d'indicatiu, s'accentuen la primera i la segona persona del plural. Exemple: *trobàvem-trobàveu*.

45. vivia, podia, eren, deia, era, creia, passava

46. anaven, eren, pagava, havien, agafava, duïa, sabia, defensava, aguardava

47. alçava, alçaves, alçava, alçàvem, alçàveu, alçaven; rebia, rebies, rebia, rebíem, rebíeu, rebien; era, eres, era, érem, éreu, eren; anava, anaves, anava, anàvem, anàveu, anaven; sofria, sofries, sofria, sofriem, sofrieu, sofrien; veia, veies, veia, véiem, véieu, veien.

20. EL VERB. PASSAT PERIFRÀSTIC I PASSAT SIMPLE

48. van dipositar, van obrir, van tallar.

49. vaig, vas/vares, va, vam/vàrem, vau/vàreu, van/varen + trobar.

50. va tindre, es va alçar, es va posar, va semblar, va eixir, se'n va anar, va besar.

51. tallava, va distingir, avançava, trobava, feia, va distingir, semblaven, va amagar, va enfilat, havia, amagava, dominava

52. imperfet: tenia, passava, estava, queia, hi havia; passat simple: respongué, caigué, s'empassà; passat perifràstic: van dir, va fallar, va passar, va trobar, va preferir

53. alcí, alçares, alçà, alçàrem, alçàreu, alçaren; rebí, reberes, rebé, rebérem, rebéreu, reberen; fui/fo, fores, fou, fórem, fóreu, foren; aní, anares, anà, anàrem, anàreu, anaren; sofrí, sofríes, sofríem, sofríeu, sofríren; viu, veres, viu/véu, vérem, véreu, veren

54. 1 vaig necessitar; 2 vam creure; 3 va desfer; 4 vau partir

55. circulaven, xocaren/van xocar, s'explicava, trobaren/van trobar, fregaren/van fregar, quedaren/van quedar, volien, acabà/va acabar

21. EL VERB. EL PRESENT D'INDICATIU

1a conjugació		2a conjugació		3a conjugació	
infinitiu	present	infinitiu	present	infinitiu	present
contestar	conteste	sorprendre	sorprén	sentir	sent
provocar	provoca	haver	he	paür	patisc
retrobar	retrobe	reconèixer	reconec		
tranquil·litzar	tranquil·litze	saber	sé		
tractar	tracta				

56. Resposta oberta

57. Resposta oberta.

58. agafa, avança, fa, capgira, repleguen, animen, prenem, encoratgem, és, sembla, mana, sap, ha, entropessa, pega, refaig, vull, sóc, ve, veig, busquen, veuen, regna, pose, aplaudeixen, llancen

22. LEXIC

EL COS HUMÀ

59. 1 calba; 2 cella; 3 arrugues, 4 bigot; 5 front; 6 ull; 7 orella; 8 nas; 9 barba; 10 cabells; 11 parpella; 12 pigues; 13 galta; 14 boca; 15 mandíbula; 16 gola; 17 mentó; 18 coll

60. 1 el front; 2 una ganyota/carassa; 3 el queixal; 4 la piga; 5 la dent; 6 la galta.

61. 1 la panxa; 2 a la monyica; 3 uns panxells molt gruixuts; 4 les cuixes; 5 les espatles caigudes/els múscles caiguts; 6 al turmell.

62. bebé o nadó; xiquet o infant; xica o noia o al·lota; adolescent; persona adulta; vell o ancià

63. m'alce, em rente, em dutxe, Em vestisc, desdejune, me'n vaig, Agafe, camine, travesse, Salude, entrem, Realitzem, esmorze, xarre, faig, torne, dine, Descanse, mire, estudie, berene, isc, Sopem, contem, hi ha, mirem, és, dormir

64. 1 el cap; 2 el coll; 3 el pit; 4 el braç; 5 el colze; 6 la panxa; 7 la cintura; 8 la monyica; 9 la mà; 10 els dits; 11 la cuixa; 12 el genoll; 13 el panxell o el tou de la cama; 14 el turnell; 15 el peu; 16 els múscles o les espatles

ELS VESTITS

1 vaquer; 2 sabates de taló alt; 3 americana; 4 calcetins; 5 botó; 6 jupetí; 7 mocador;
8 camiseteta; 9 gavardina; 10 pantaló; 11 corbata; 12 suèter; 13 brusa; 14 gorra; 15 bufanda;
16 guants; 17 esportives; 18 polsera; 19 jaqueta; 20 motxilla; 21 collar; 22 caçadora;
23 botes; 24 calces; 25 bossa; 26 falda; 27 corretja

1 de polsera; 2 de les ulleres; 3 la brusa; 4 jupetí negre/armilla negra; 5 l'anell; 6 unes esportives

1 ulleres; 2 ulleres; 3 blau; 4 blau; 5 gos; 6 gos; 7 grisa; 8 grisos

LA FAMÍLIA

Resposta oberta

LA CASA

1 replà; 2 entrada; 3 llavador o safareig; 4 cuina; 5 vestíbul; 6 porta; 7 estudi; 8 corredor o passadís; 9 finestra; 10 llit; 11 bany; 12 lavabo; 13 taula; 14 menjador; 15 terrassa; 16 sofà;
17 sala d'estar; 18 balcó

1 replà/replanell; 2 llavadora; 3 escalfador/calafador; 4 pica; 5 celobert; 6 armari encastat;
7 finestreta; 8 tauleta de nit; 9 menjador; 10 sala d'estar

LA CLASSE

1 pissarra; 2 porta; 3 perxa; 4 clarió o guix; 5 professor; 6 gràfic; 7 esborrador; 8 llibre;
9 taula del professorat; 10 pupitre; 11 alumna; 12 ploma o estilogràfica; 13 bolígraf; 14 regle;
15 quadern; 16 llapis; 17 cartera; 18 motxilla

directora, classe, sala d'actes, sala d'audiovisuals, assignatura, laboratori, professor, biologia,
experiment, avaluació, examen, llibreta, dossier, unitat, pesca

1 l'avaluació; 2 excel lent; 3 clarió/guix, l'esborrador; 4 a gimnàstica/educació física;
5 el regle; 6 motxilla; 7 esborrany

EL CAMP I LA CIUTAT

1 cel; 2 neus perpètuës; 3 serralada; 4 vessant; 5 glacera; 6 muntanya; 7 puig; 8 cascada;
9 bosc; 10 poble; 11 arbres; 12 camí; 13 mas; 14 riu; 15 camps cultivats

1 ajuntament; 2 edificis; 3 gratacels; 4 església; 5 hotel; 6 semàfor; 7 autobús; 8 botiga;
9 aparador; 10 parada de bus; 11 moto; 12 teatre; 13 cotxe; 14 cinema; 15 carrer

1 Demà aniré més prompte al col·lege 2 He d'anar precis al matadero 3 Ja havien tancat
la pescaderia quan he arribat 4 Han tancat el polideportiu del barri 5 Han fet un jugat
totalment nou

sopa de lletres: 1 ambulatori; 2 banc; 3 bar; 4 cementeri; 5 col·legi; 6 correus; 7 escorxa-
dor; 8 estació; 9 farmàcia; 10 garage; 11 supermercat; 12 mercat; 13 parc; 14 pescaderia;
15 piscina; 16 poliesportiu; 17 restaurant; 18 jutjat

C	Z	P	O	L	I	E	S	P	O	R	T	I	U	S
D	A	F	G	E	T	U	O	I	L	E	D	R	T	U
E	M	D	B	F	V	B	N	M	K	S	E	F	G	P
J	B	A	N	C	F	V	B	T	O	T	G	B	A	E
C	U	K	N	E	S	C	O	R	X	A	D	O	R	R
H	L	J	M	M	F	U	I	D	T	U	C	P	A	M
I	A	H	O	E	C	T	C	R	O	R	V	O	T	E
L	T	Z	I	N	X	B	A	R	P	A	B	L	G	R
N	O	A	P	T	E	G	T	G	L	N	N	M	E	C
M	R	W	L	E	P	E	S	C	A	T	E	R	I	A
S	I	D	J	R	C	B	E	A	S	A	Q	R	T	T
Q	V	G	D	I	Z	C	M	I	Z	X	C	F	G	J
W	C	V	C	G	P	I	S	C	I	N	A	F	G	L
F	B	C	R	O	D	F	H	A	L	V	B	N	M	P
G	U	O	T	I	C	T	B	M	R	J	A	E	R	T
H	T	L	U	U	C	O	R	R	E	U	S	P	A	T
J	Y	L	I	T	R	F	P	A	P	T	L	L	Z	G
L	M	E	R	C	A	T	L	F	T	J	M	N	D	J
I	J	G	B	Y	P	F	M	E	R	A	C	M	G	F
P	H	I	G	H	F	V	U	D	F	T	V	B	V	C

1 morada; 2 Cada dilluns; 3 grisa/verda i blava; 4 Bon Nadal; 5 juny o juliol; 6 gener

11	L'alfabet	5
12	Els diftongs	7
13	L'accentuació	11
14	L'accent diacrític	14
15	Lapòstrof i l'article	16
16	Les contraccions	19
17	Ortografia de b/v	20
18	Ortografia de la h	22
19	Ortografia de g/j	24
110	Ortografia de tg/tj	27
111	Ortografia de ts/ig/s	29
112	Ortografia de x/ix	31
113	Els signes de puntuació: usos de la coma	32
114	Subjecte i predicat	36
115	El complement directe Pronoms	38
116	El complement indirecte Pronoms	41
117	Els complements circumstancials	44
118	El verb Les formes no personals	46
119	El verb L'imperfet d'indicatiu	48
120	El verb Passat perifràstic i passat simple	51
121	El verb El present d'indicatiu	54
122	Lèxic	56
	Clau de respostes	68